

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет



Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

## Бюджетникхэм ягумэкIыгъохэм атегушылагъэх

Адыгэ Республикэм и Президенту ТхьакIушынэ Аслъан бюджетым илофышIэхэм япрофсоюзхэм ялIыкIохэм мы мафэхэм зIуIкIэгъу адырилагъ. Иоф-тхьабзэм хэлъжыгъэх АР-м иминистерствэхэм ыкIи ведомствэхэм япашэхэр.

ЗIуIкIэгъум ТхьакIушынэ Аслъан пэублэ псалъэ къышIышIыз, АР-м ипрофсоюзхэм я Федерацие Иофыгъоу ыкIи гумэкIыгъоу къыгъэнафэхэрэм сыдигъуи мэхьанэшхо яIуу зэрэщытыр ыкIи ахэр зэшIохыгъэ хъунхэм пае республикэм игъэцIэкIэло хэбзэ органхэр «зIуIхыгъэ зэдэгущыIэгъум» зэрэфэхьазырхэр къыIуагъ.

АР-м ипрофсоюзхэм я Федерацие итхьаматгъу Устэ Руслъан Иофыгъо шхьалэу къыIэтыгъэр бюджетым илофышIэхэм ялэжыапкIэ ихэгъэхьон ары. Феде-

ральнэ гупчэм зэригъэнэфагъэмкIэ, 2011-рэ илъэсым мэкуогъум и 1-м къыщегъэжыгъэу бюджетникхэм ялэжыапкIэ проценти 6,5-рэ хэхъошт, ар гурытымкIэ сомэ 400 мэхъу. Непэрэ мафэхэм яхъулэу мыхэм ялэжыапкIэ зыфэдизым уигъэрэ-зэнэу шытэп: республикэм гурытымкIэ ар сомэ мин 12-м нэсым, псауныгъэр къэухъумэгъэным исистемэ хэтхэм яер сомэ мини 9-м къехъурэп, гъэсэныгъэмрэ культурэмрэ Иоф ащызышIэхэрэм сомэ мини 6-м кIагъахъэ нылэп.

ЛэжыапкIэм итынкIэ бюджет организациехэр зытэхьэгъэхэ системакIэми зи шIуагъэ къытыгъэп Иофыр нахъ дэй ымышIыгъэмэ. ГушыIэм пае, зы категория зылэ кIэлэгъаджэхэу, илъэс пчъагъэу Иоф зэрашIагъэр зэ-

фэдизхэм къахьырэ лэжыапкIэр сомэ мини 7-м къыщегъэжыгъэу мин 40-м нэсы. Джащ фэдэу цыфым анахъ оклад макIуу къыхьынэу шытыр республикэм зэрэцагъэпсыгъэми профсоюзхэм дырагъаштэрэп.

Зигугъу къэтшыгъэ гумэкIыгъохэр дэгъэзыжыгъэнхэм фэшI федеральнэ гупчэм зыфагъэзэнэу ыкIи 2011-рэ илъэсым шылэ мазэм и 1-м къыщегъэжыгъэу лэжыапкIэм къыхагъэхьонэу профсоюзхэм япашэхэр Президентым къельэлугъэх.

Профсоюз движением хэтхэм псалъэу къашыгъэм республикэм ипашэ адыригъэштагъ. ЛэжыапкIэм итынкIэ системакIуу зытэхьэгъэхэм шIуагъэ къытынэу цыфхэр зэрэщыгугъыгъэхэу къызэрэцIэмыкIыжыгъэр, зэфэхьысыжыгъэу фэхьугъэм ежъ ышхьэкIи зэри-мыгъэрэзагъэр къыIуагъ. Органи-

зацием финансэу IэкIэлъыр ащ ипашэ зэрэфаеу зэригъэзекIорэм дебгъэштэнэу зэрэщымытыр, ащ екIолIэкIэ тэрэз къыфэгъотыгъэн зэрэфаер ТхьакIушынэ Аслъан къыхигъэщыгъ.

Ау лэжыапкIэм къызышыхагъэхьонэу агъэнэфэгъэ уахътэр зэблэпхъуныр, ащ дакIоу процент пчъагъэу хагъэхъоштыри нахьыбэ пшыныр шапхъэхэм адымыштэу ылыытагъ АР-м финансхэмкIэ иминистрэу Долэ Долэтбый. Шылэ мазэм и 1-м лэжыапкIэр республикэм къызышIалэгъыкIэ, ащ ахъщэ тедзэу сомэ миллион 60 фэдиз ишыкIэгъэшт. Федеральнэ гупчэм ахъщэ IэпыIэгъоу республикэм къыфитIупшырэм къышыкIагъ, ари къыдэплъытэн фае. Ау ахъщэ закъор арэп Иофыр къэзыгъэхьылырэр. Адыгеир дотационнэ субъектэу шыт ыкIи ащ къыхэкIыкIэ УФ-м финансхэмкIэ и Министерствэ унэшхо гъэнэфагъэ ымышIэу ежъ-ежыырэу республикэм лэжыапкIэм хигъэхьон фитэп.

АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат мыщ дэжым къыхыгъэ предложением къызэрэугъоигъэхэм дырагъэштагъ. ЛэжыапкIэм хэгъэхьогъэн фае, ар тэрэз, ау джырэ лъэхьан анахъ хэкIыплэ тэрэзэу шыIэр республикэм къышыдагъэкIырэ продукцияу цыфхэм ащэфырэм

ыуасэ къегъэIыхыгъэныр ары.

— Социальнэ ыкIи инфраструктурэ Иофыгъохэм язэшIохын ахьышхо апэIутэгъахъэ, ащ ишIуагъэкIэ экономикэм хэхьоньгъэхэр ешIых, — къыIуагъ ТхьакIушынэ Аслъан профсоюзхэм ялIыкIохэм закыфигъазэ-зэ. — Цыфхэм тадэлэпыIэным, ахэм ящыIэкIэ-псэукIэ нахьышIу шIыгъэным тыналэ тетэгъэты ыкIи тедгъэтышт. ГумэкIыгъоу къэуцухэрэр дэгъэзыжыгъэнхэм пае Иоф зэдэтшIэным тыфэхьазыр, хэкIыплэу шыIэхэм тызэгъусэу, тило зэхэлъэу тIусэшт.

Республикэм ипашэхэм Иофэу ашIэрэм осэшхо зэрэфашIырэр, ащ ишIуагъэкIэ мы аужырэ илъэсхэм бюджет организациехэм яматериальнэ-техническэ базэ зэрэзтырагъэпсыхьагъэр профсоюзхэм ялIыкIохэм къаIуагъ.

Бюджетникхэм ялэжыапкIэ епхыгъэ Иофыгъохэр нахъ тэрэзэу зэшIохыгъэнхэм пае профильнэ министерствэхэм ыкIи профсоюзхэм ялIыкIохэр зыхэхьаштхэ ИофшIэкIо куп зэхэшэгъэныр ТхьакIушынэ Аслъан игъо дэдэу зэшIохыгъэнхэм пае профилнэу гумэкIыгъоу къышагъэнэфагъэхэр федеральнэ гупчэм иструктурэ зэфэхьафхэм алыгъэлэсыгъэным Иоф зэрэдашIэщтымкIи Президентым профсоюзхэр къыгъэгугъагъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

### Адыгэ Республикэм и Президенту А. К. ТхьакIушынэм и Джэпсалъ

СичIышIэгъу лъапIэхэр! Адыгэ Республикэм щыпсэхэу лыгътэныгъэ зыфэшIыхэрэр! Краснодар краим къышхьыгъу тхьамыкIагъом зэкIэми тышыгъуаз. Псыр къызыдэкIым цыфхэр зычIэс унэхэр, хьымэт псэуалъэхэр, лъэмыджхэр, псэупIэхэм яинфраструктурэ зэхикъутагъ. НэбгырипшI пчъагъэмэ шъобжхэр ателъ хъугъэ, гухэкI нахъ мышIэми, хэкIодагъэри макIэп.

Пшызэ шъолъыр щыпсэхэрэм къынышхо къафыкIокIыгъ. Цыфхэр зэрэхэкIодагъэхэр яунагъохэм ямызакъоу, хэгъэгумкIи чIэнэгъэшхо хъугъэ.

Урысые Федерацием и Президент ыкIи и Правительствэ, Краснодар краим и Губернатор ыкIи игъэцIэкIэло хабзэ иорганхэм ишыкIэгъэ Иоф-тхьабзэхэр зэкIэ зрахьэх цыфхэм ящынэгъончъагъэрэр зэрар зыхыгъэ чIыпIэхэм ялофхэм язытет зыпкъ игъэуцожыгъэнырэм апае.

Адыгэ Республикэми кIинэу ткъошхэм къафыкIокIыгъэр адилэтын фае. Тилъэпкъ ренэу ихабз IэпыIэгъу зышыкIагъэм ишIуагъэ ригъэкIыныр.

СичIышIэгъу лъапIэхэр, Краснодар краим щыпсэхэу къынышхо къызыфыкIокIыгъэхэм хэти фэлъэкIышт IэпыIэгъу аритынуу сышгъоджэ!

ЗэкIэ политическэ партиехэм, общественнэ организациехэм, движениехэм ыкIи дин конфессиехэм ялIыкIохэм мы Джэпсалъэм къызэрэдырагъэштэгъэщтым ыкIи ахъщэм имызакъоу, мылкъоу яIэр зэкIэ зышIокIодыгъэ цыфхэм шIушIэ IэпыIэгъу зэраратыштым сицыхъэ телъ.

Адыгэ Республикэм и Президентрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие Пшызэ шъолъыр щыпсэхэу псыкIуным зэрар зэрихыгъэхэм ахъщэ афзэытIупщ зышIоигъохэм апае счет гъэнэфагъэ къызIуехы.

СызэрэзэхэшъушыкIырым ыкIи къызэрэздежъугъаштэрэм апае сышгъуэфэрэз!

Адыгэ Республикэм и Президенту ТхьакIушынэ Аслъан

**Ахъщэр зыджэжыгъэхьын шъулъэкIыштыр:**  
385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 199  
счетыр 40603810400001000155  
ЗыIуIкIыштыр: Адыгэ РеспубликэмкIэ УФК-р  
(Адыгэ Республикэм и Президентрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие л/счетыр 03762000430)  
Банкыр: Урысыем и Банк Адыгэ РеспубликэмкIэ и НБ и ГРКЦ къ. Мыекъуапэ  
БИК 047908001  
ИНН 0105014064, КПП 010501001  
ОКОНХ 97400, ОКПО 18095490

### Адыгеир адеIэшт

Адыгэ Республикэм и Президенту ТхьакIушынэ Аслъан пшгъэрылъ зрафишIыгъэм тетэу Краснодар краим и ТIопсэ районэу зэрарышхо зыхыгъэм Ионыгъом и 20-м шылагъ Адыгэ Республикэм и Президентрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие ипашэ игуадзэу МэщIэкIэ Хьамидэрэ Адыгэ Республикэм иофициальнэ лIыкIоу Краснодар краим ипашэ дэжэ шыIэ ШхьащIэжыкIэ Аслъанрэ зыхэтэгъэхэ ИофышIэ купыр.

ТIопсэ районым и Георгиевскэ къоджэ псэупIэ зэкIохэм ахэм къапэгъокIыгъ район лIыкIоу органым итхьаматгъу Хъушт Мэджыдэ. Мы къоджэ псэупIэм хэхьэрэ цыф псэупIэхэр, анахъэу къуаджэхэу ШIоикIэ, КодэшхьащIэ, поселкэу Кирпичнэр ыкIи нэмыкIхэр, къапIыхьагъэх.

— Районым зэрэпсаоу ыкIи Георгиевскэ къоджэ псэупIэм зэрарышхо ахыгъ, — къыIуагъ МэщIэкIэ Хьамидэ. — ТIопсэ районым къышхьыгъэ тхьамыкIагъом игъунапкъэхэр зэдгъэлъэгъугъэх, цыфхэм тадэгущыIагъ, псэуми апэу зэшIохыгъэн фэе Иофыгъохэм, зэрар зыхыгъэхэм IэпыIэгъу ятыгъэным пае зэкIэми апэу республикэм зэрихьан фэе Иоф-тхьабзэхэм афэгъэхьыгъэ къэбарым зышIыдгъэгъозагъ.

Краснодар краим и ТIопсэ район щыцэу нэбгырэ мини 4-м ехъумэ зэрар ахыгъ, Георгиевскэ псэупIэмкIэ — нэбгырэ 1200-м ехъумэ. Мы лъэхьаным зыпкъыгъэуцожьын ИофшIэнхэр а чIыпIэхэм ащэкIохэ, техники 100-м ехъу ащ хэлажыэ. Урысые Федерацием и МЧС Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэIорышIэпIэ шхьалэ епхыгъэ купэу къэгъэнэжыын Иоф-тхьабзэхэм афэгъэзагъэм ТIопсэ районым Иоф щешIэ. Джы къызнэсыгъэм транспортым, лъэмыджхэм япхыгъэ къыныгъохэр къэнэжыых, сыда Iломэ етIэ-пшэхъо зэхэлхэм апкъ кыкIэу пэрыохъубэ шыIэ хъугъэ.

— ТIопсэ районым тыкызэрикIыжыгъэм лыпытэу Адыгеим и Президенту ТхьакIушынэ Аслъан Георгиевскэ къоджэ псэупIэм илофхэм язытет шыдгъэгъозагъ зэрар зыхыгъэхэм республикэм IэпыIэгъу аритыным тегъэпсыхьэгъэ Иоф-тхьабзэ гъэнэфагъэхэр рахъухьанхэм пае, — къыIуагъ МэщIэкIэ Хьамидэ.

(Тикорр.).



## Дунэ лъэгаплэм диштэрэ лыжэ курорт Адыгеим шызэхашт

Темыр-Кавказ федеральнэ шьолъырым, Краснодар краим, Адыгэ Республикэм туристическэ кластер ащызэхаштгэным ехьылгэгэ унашъом Урысые Федерацием и Премьер-министрэу Владимир Путиныр кэтхэгъ, илъэс кэс а гухэлым пae сомэ миллиард 60-м нэс кыыхагэкыгэ ашынэу ащ пшэрыль афишыгъ.

Зигугъу кэтшыгъэ унашъом диштэу туристическэ кластерым хэхаштых турист-рекреационнэ экономикэ шьолъыр хэушъафыкыгэгъхэу Адыгеимкэ Мыекъопэ районым, Къэрэщэ-Шэрджэсмыкэ Зеленчукскэ, Черкесскэ районхэм, Краснодар краимкэ Апшеронскэ районым, Къэбэртэе-Бэлъкъарымкэ Чегемскэ, Эльбрусскэ районхэм, Темыр Осетимкэ Алагирскэ, Ирафскэ районхэм, Дагъыстанкэ Хунзахскэ районым ащызэхаштгъхэр.

2011-рэ илъэсымкэ ыкй ащ кыкылэлыкшот илъэсхэмкэ федеральнэ бюджетыр зэхэгъуцэ зыхуыкэ, Урысые Федерацием экономикэ хэхьоньгэмкэ и Министерствэрэ Урысые Федерацием финансхэмкэ и Министерствэрэ зигугъу кэтшыгъэ турист-рекреационнэ экономикэ шьолъыр хэушъа-

фыкыгэгъхэм ягэгъпсын пае сомэ миллиард 60-м нэс ахэм къащыдалыгътэнэу пшэрыль афишыгъ.

Ащ нэмыкэу Урысые Федерацием экономикэ хэхьоньгэмкэ и Министерствэ унашъо фишыгъ ОАО-у «Темыр Кавказым икурортхэр» зыфи-лорэм изэхэщэнкэ мы илъэсым итыгэгъгэгэ мазэ предложени-хэр кыгэгъхэзырынхэу. Из-кыб кэрал экономбанкыр Урысые Федерацием и Сбер-банкр ар зэхэщэнэу шыгъхэр.

Унашъом диштэу ОАО-у «Темыр Кавказым икурортхэр» зыфи-лорэм игъэцкэкэ орган ипшэрыльхэр зыгэгъ-цкэкэщтыр зэнэкьокъум кы-щыхахырэ компаниер ары.

Темыр Кавказым туристическэ амалэу Изкэлъхэм ыкй лыжэ туризмэм икластер зыгэгъ-ушъомбгъугъэн фаеу Влади-мир Путиным бэдзоогъум икэууххэм адэжэ пшэрыль кызыригэгъуцугъагъэр шьугу кэтэгъэкыжы. Темыр Кав-казым шагэгъпсышт лыжэ кур-ортитфым яшын ОАО-у «Темыр Кавказым икурортхэр» зыфи-лорэм ыналэ тыригэгъынэу Юныгъом икэууххэм адэжэ рахуыгэгъагъ.

Адыгэ Республикэм и Президент ипресс-кыулыкъу

### Республикэу Ингушетием и Президент и Указ

**Кыылбэ федеральнэ шьолъырым искусствэхэмкэ илэпэласэхэм яа XII-рэ фестивалэу «Кавказым мамырныгъэ ерэлъ» зыфи-лорэм хэлэжъагэгъхэм Республикэу Ингушетием икэралыгъо наградэхэр афэгъэшъошэгъэнхэм ехьыллагъ**

Вокальнэ ыкй хореографии искусствэм ылэныкьокэ гэгъагэгъу илэхэм, Изпэлэсныгъэ ин хэлгэу ордэ кызыри-лорэм афэшл шытхуыцлэу «Республикэу Ингушетием изаслужен-нэ артист» зыфи-лорэр Мэшбэшлэ Саидэ Джамот ыпхъум Адыгеим лъэпкэ ордэмыкэ и Кэралыгъо ансамблэу «Ис-лъамыем» иартисткэ фэгъэшъошэгъэнэу.

Дунэ ыкй лъэпкэ культурнэ зэпхыныгэгъхэм ягэгъпытэн илахышхо зэрэхышыхэрэм, илъэсыбэ хуыгэгъу шуагэгъ кы-тэу Иоф зэришлэрэм апае шытхуыцлэу «Республикэу Ингу-шетием культурэмкэ изаслуженнэ Иофышл» зыфи-лорэр Шэуапцэкэ Аминэт Шэбанэ ыпхъум Адыгэ Респу-бликэм культурэмкэ иминистрэ игуадзэ фэгъэшъошэгъэнэу.

**Республикэу Ингушетием и Президентэу Ю-Б. ЕВКУРОВ** кь. Магас, мэзаем и 10, 2010-рэ илъэс N 34

## «Цыхьэшлэгъу телефоным» Иоф ешлэ



Урысые Федерацием и МЧС иггэгъорышлэлэхэм ыкй ащ иподразделенихэм ялофшлэн зэрэхашт-рэм цыфхэм еплыкэу фырялэр зэгъэшлэгъэным, административнэ пэроыхуыгъу шылэхэм, мыщ кы-лыкыу цызыыхэрэм япшэрыльхэр шапхэхэм адыштэу агэгъацкэм, ахэм законыр аукоу кыыхэкым гэгъуныфэгъэнхэм апае джырблагъэ «цыхьэшлэгъу телефоным» кызылэуахыгъ.

Шэузыгэгъуэмкырэ улчлэхэмкэ УФ-м ошлэ-дэмышлэ Иофхэмкэ и Министерствэ и Гэгъо-рышлэлэу Адыгэ Республикэм шылэм зыкы-фэгъуэгъэн шьулэкышты. Ащ ителефон номе-рыр (8772) 56-80-78-рэ.

УФ-м и МЧС и Гэгъорышлэлэу АР-м шылэм ипацэу ГЪУНЭЖЫКЪО Мурат.

Урысые Федерацием мэкъу-мэщымкэ и Министерствэрэ Адыгеим мэкъу-мэщымкэ и Министерствэрэ икыгъэ илъэ-сым зэгъэгъыныгъэу зыкэт-хагэгъхэм кыгэгъалыгъо феде-ральнэ бюджетым кыкылу рес-публикэ бюджетым субсидие-хэу кыуаджэхэм ащыпсэурэ граждanhэм япсэулэ чыплэхэр нахышлу шыгэгъэнхэм пэлу-хаштхэр кызыраратыштхэ шы-кыкы. А субсидиехэр джаш фэ-дэу унэгъо ныбжыкыкы, спе-циалист ныбжыкыкы яты-гэгъэнхэм, гухэлъ гэгъэфагъэ зи-лэ программэу «Кыуаджэм со-циальнэ хэхьоньгъэ егэгъшы-гэгъныр» зыфи-лоу 2012-рэ илъэ-сым телытагэгъу рахуыгъа-гэгъэм социальнэ ыкй инженер инфраструктурэм хэхьоньгъэ кыуаджэм щегэгъшыгэгъным апэлухаштых.

Адыгеим иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу «Респу-бликэ бюджетым кыхэкылу кыу-аджэхэм ащыпсэурэ граждanhэм, ахэм ащыщхэу унэгъо ныбжыкыкы ыкй специалист ныбжыкыкы псэулэ унэхэр алэкэгъэхэгъэнхэм ехьыллагъ» зыфи-лоу N 149-р зытетым кыу-члэ илэ хуыгъэ. Икыгъэ илъэ-сым кыуаджэхэм ащыпсэурэ

унэгъо ныбжыкыкы ыкй специ-алист ныбжыкыкы 37-м унэхэр ялэ хуыгъэ. Ащ фэшл федераль-нэ бюджетым сомэ миллион 13,3-рэ, республикэ бюджетым сомэ миллион 4,3-рэ кыары-кыгъ. Ащ фэшъафэу псэулэ унэхэу квадратнэ метрэ мини 2,4-рэ хуыхэрэр республикэм шагэгъпсыгъхэ.

Гухэлъ гэгъэфагъэ зилэ фе-

сыгэгъэнхэм афэгъэхыгъэ Иоф-тхэабзэхэр.

Мы илъэсым унэгъо ныб-жыкыкы ыкй специалист ныбжыкыкы унэхэр ялэ шыгэгъэнхэм фэгъэхыгъэ Иоф-тхэабзэхэр зехьэгъэнхэм пэ-луагэгъанэу федеральнэ бюд-жетым сомэ миллион 15, рес-публикэ бюджетым сомэ мил-лион 5,5-рэ кыатлущы. Унэгъо

## Унэгъо ныбжыкыкы апае унэхэр

деральнэ программэу «Кыу-аджэм социальнэ хэхьоньгъэ 2012-рэ илъэсым нэс егэгъшы-гэгъныр» зыфи-лорэм кыхиубы-тэу Адыгеим и Президентрэ Урысыем мэкъу-мэщымкэ иминистрэрэ 2010-рэ илъэсым зэгъэгъыныгъэу зэдашыгэгъэм кыделъытэ мы илъэсым унэгъо ныбжыкыкы ыкй специ-алист ныбжыкыкы кыуаджэм щыпсэуухэрэм унэхэр ялэ шы-гэгъэнхэм, кыоджэ псэулэхэм газыр ыкй псыр алэкэгъэхэгъ-гэгъным, ахэм фельдшер-аку-шерскэ пунктхэр ащыгэгъп-

ныбжыкыкы ыкй специалист ныбжыкыкы 35-м япсэулэхэр нахышлу шыгэгъэнхэм фэгъэ-хыгъэ свидетельствэхэр ара-тыгъхэ. Урысыем ыкй Ады-геим мэкъу-мэщымкэ ямини-стерствэхэм зэгъэгъыныгъэу зэдашыгэгъэм кызырэдильытэ-рэм тетэу 2010-рэ илъэсым давление цыкылу зилэ газрыкы-плэ километрэ 33,5-рэ, псыры-кыплэ километрэ 47,1-рэ, фельд-шер-акушерскэ пункти 4 агэгъ-псышт, унэгъо ыкй специалист ныбжыкыкы 35-м унэхэр алэкла-гэгъхаштых.

(Тикорр.).

## Бгырыпхым бэ елытыгъэр



2006 — 2012-рэ илъэсхэм ателытэгъэ федераль-нэ целевой программэу гъогур щынэгъончэным фэгъэхыгъэм клэлэцыкыхэр авариехэм ахэмыфэнхэмкэ профилактическэ Иофшлэным чыплэшхо щеубыты.

публикэм иггэгъуэхэм клэлэцы-кыхэр арысхэу аварие 26-м автомобильхэр ахэфагэгъхэ. Ахэм джыри илъэси 7 мыху-гъэ клэлэцыкыкы ахэклодагъ, щым улагэгъхэр атешагэгъхэ хуыгъэ. Илъэси 7-м кыщегъэ-жыагэгъу 16-м нэс аныбжыу авариехэм нэбгыритлу ахэкло-дагъ, плыш шьобжхэр атеша-гэгъхэ хуыгъэ.

Машинэхэм япчъагэгъэ зэрэ-хахьорэм ыкй ахэр псынклэу зэрэзеклохэрэм ялытыгэгъу гъогур щынэгъончэным имэ-хьанэ зыкыелэты. Рулым лусым ежэ ышхыгъэ изакъоп, зэрищэ-рэ цыфхэмкы пшэдэкыжы ехы. Етланэ зепщэрэр цыкылу зыхуыкэ, лэшэу усакыш, пшэдэкыжыу пхыерэр кыб-гурылон фае.

**ПАТЫКЪО Ичрам.**  
Милицием иподполковник.

Чэпыогъум и 1-м кыщегъ-жыагэгъу и 14-м нэс Адыгэ Республикэм щыкылогъэ профи-лактическэ Иофтхэабзэу «При-стегни свое будущее» зыфи-лорэм водителхэм зэрэщэрэ цыфхэм, анахэу клэлэцы-

кыхэм, мэхьанэшхо щаратыгъ. Сабыйхэр кызыухуыгъэр тлы-сыплэхэр автомобильхэм арыт-мэ, щынэгъончэным иггырыпх агэгъфедэмэ ауплэклугъхэ.

2010-рэ илъэсыр кызыхыа-гэгъэм кыщегъэжыагэгъу рес-

## Депутатхэм апай

Адыгэ Республикэм и Кэралыгъо Совет — Ха-сэм ияшэныкьорэ зырэ зэхэсыгъо 2010-рэ илъэсым чэпыогъум и 27-м зэлуагъагъ.

Иофыгъоу зытегушылэштхэм мы кыкылэты-кыохэрэр ахэхьэх: законопроектхэу «Адыгэ Респу-бликэм и Конституции ия 71-рэ статья ия 1-рэ пункт зэхьокыныгъэ фэшлыгэгъным фэгъэхыгъ», «Ады-гэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм цыфым ифитыныгъэхэмкэ и Уполномоченнэ ехьыллагъ» зыфи-лорэм зэхьокыныгъэхэр фэшлы-гэгъэнхэм фэгъэхыгъ» зыфи-лохэрэм ятлонэрэу ахэп-лэгъэныр; законопроектхэу «Адыгэ Республикэм изакон заулам зэхьокыныгъэхэр афэшлыгэгъэнхэм фэгъэхыгъ», «Адыгэ Республикэм пенсионерхэр 2011-рэ илъэсым рыпсэунхэмкэ анахэ ахыцэ маклэм иггэгъэфэн фэгъэхыгъ», «Адыгэ Республикэм икы-

ралыгъо мылкъу е муниципальнэ мылкъум хэхьэ-рэ амыгэгъошхэр мылкъоу бэджэндэу аштэрэмкэ гурыт ыкй предпринимательствэ цыкылум исуъект-хэм яфитыныгъэхэм ягэгъцкэн фэгъэхыгъ», «Шьон пытэхэу процент 15-м еху этил спирт зыхэлхэр уахытэу зыцащэштхэм гэгъуныпкэ гэгъэфагъэ фэшлыгэгъным ехьыллагъ», Адыгэ Республикэм и За-конэу «Организациехэм ямылкъу тыралхьэрэ хэбзэлэхым ехьыллагъ», «Культурэм ехьыллагъ» зыфи-лохэрэм апэрэу ахэплэгъэныр ыкй нэмыкэ Иофыгъохэр.

Зэхэсыгъор сыхьатыр 11.00-м Жуковскэм иурам тет унэу N 22-м зэхэсыгъохэр зыщыкыохэрэ Залыш-хоу хэтым шаублэшт.

**Адыгэ Республикэм и Кэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Анатолий ИВАНОВ**



**ТИЮБИЛЯРХЭР**



Уахътэм дэбакъозэ апэрэ лъэбэкъоу  
еджаплэм щидзыгъэхэр хэти шэцлэфэ ыгу  
елъых, илъэс кӀыхъэ лъэхъагъэхэу ащ  
щыкӀагъэхэр нэгъэунлэллэгъу лъаплэхэу  
нэужым ынэгу кӀэтых. Мыщ еджэкӀэ-  
тхакӀэ зэращырагъашлэрэм, шӀэныгъэ  
пстэуми ялъагъо зэрэщытыращэрэм,  
цӀыфхэм, лъапкӀым, хэгъэгум шыпкӀэ-  
ныгъэ афырылэу афэлэжъэнхэу ыкӀи  
щылэныгъэм сьд фэдэрэ Ӏофыгъо апэ  
кӀыригъэуцуагъэми зэшӀахынэу зэра-  
щыфагъасэрэм фэшъхъафэу, ныбджэ-  
гъуныгъэри, шӀулъэгъуныгъэ къабзэри  
щэпытэх, щызэкӀэблэх. Илъэс 60-кӀэ  
узэкӀэлэбжъмэ Гъобэкъое еджаплэр  
кӀэзыухыгъэ нэбырэ 27-рэ илъэси 10  
кӀэс къоджэ еджаплэм щызэлэклэх.



ухыгъэ Рэмэзанэ Народнэ Демократическэ Республикæу Лаос клошт купзу нэбгыр 42-рэ хуэрæм пацæ фашы. Мы группæм филологие шIэныгъэхæмдæ докторху нэбгыри 5, кандидатху нэбгыр 17 хатыгъ. Адрæхæми апшæрæ гэсэныгъæ ялагъ, егъдæжн сæнахъатымкIæ IæпæIæсæ зкIагъ. Рэмэзанэ зипæцæ купым илгъесишрæ Лаос Iоф кыбшишлагъ. Ац кыкIоцI Вьентьянскæ университетым урысыбзæр зыщарагъæшIæшт факультет мыхæм кыфцæузыухыгъ. Мыщ фыхъфашæу институти 2-мрæ еджæпи 9-мрæ урысыбзæр ащарагъæшIæштыгъæ. Методическæ советæу зæхашагъæм Лаос урысыбзæр зæрæшарагъæшIæшт программæр зæхигъууагъæ йкIи рæджæнхæу тхылгъиIу кыбдигъæкIыгъ. Мыхæм яIофшIагъæ Лаос иIæшхъæтæтхæм осæшхо кыфашыгъ йкIи «Орден труда ЛНДР» зыфиIоу апæрæ степенъ зиIæр Рэмэзанæ кыфагъæшшошагъ.

ГьукIэлI Рэмэзанэрэ Раерэ унэгъо дахэ зэдашлагъ, сабый хьупхьэхэри зэдапIугъ. Апхьу нахьыжьуэ Иринэ Краснодар дэт университетыр кьыхуыгъуэ Адыгэ кьэралыгъо университетым Iоф шешIэ. Унэгъо дахэ иI, сабытIу епIу. Ажьоу Мурадэ предприниматель гьогум пытэу теуцуагъ. ГукIэгъушхо хэлъ. Ятэ-янэхэм гүфэбзныгъэ афыригъу ыналэ атет. Ежь Рэмэзанэ Гьобэкъуае зыдэкъыгъэр илгъэ tloklitlum ехьугъэми, икьуаджэ икьини, ихьяри дегощы. КьэкIоу, цIыфхэм ахэхьэ, зэрилгъэу ишуагъэ икьоджэ гүпсэ регъэкIы.

1982-р э ильэсым кышггэ-  
жыггэу ильэс 22-рэ Ибрахымэ  
ыкё Рэмэзанэ Лъэустэнхэблэ  
гурыт еджапIэм идиректорэу  
Юф ышIагъ. Щытху хэлъэу  
ипшээрэльтхэр сыдыгъуи ыггэ-

# Рэммэзанэ илъэгъо нэф

Бэмьшлэу шылэгъэ пчыкхэззо-  
хэхэм анахь хьэклэ лъаплэху  
кырагъэблэгъагъэхэм ащыщых  
яапэр кӀэлэгъаджыгъэху  
Гьуклэл Азхъан, Псылушю Го-  
шчымыд, Хьодэ Мэрджанэт, Блэ-  
нэгъэпцлэ Хьамедэ. Зеоуж охъ-  
тэ кыным кӀэлэгъаджэхэмрэ  
еджаклохэмрэ азыфагу илыгъэ  
гүфэбэныгъэ дахэмрэ гүгъэ ин-  
хэмрэ яшулагъэкӀэ шӀэныгъэм  
фаблэху кьоджэ кӀэлэцыкӀу-  
хэр еджапӀэм кызырэрчӀкӀы-  
штыгъэхэр непэрэ еджаклохэм-  
кӀэ шысэшӀу мэхьу. Нэбгырэ  
18-мь апшӀэр гъэсэнатгъэ, нэб-  
гыри 9-мь сэнэхатгъэ нэзфа-  
гъэхэр зрагъэгъотыгъ. Мы-  
хэм ащыщэу тхэкӀо лӀэганӀэм  
иапшӀэрэ кьатхэм алылӀэсынкӀэ  
гүгъэшхо кьзытыгъэ Гьуклэл  
Нурбий «Жыбгъэм ыхырэ  
тхьапэхэр» зыфилоу иеджэгъу

илъэсхэр, икIэлэгъэджагъэхэр, иныбджэгъухэр нэгум кызыщикIигъэуцорэ итхыль шлухъафтын лъапIуэ мы пчыхъэзэххэм къекIолIагъэхэм аратыгъ. Хэти ищылэныгъэ гъогу, ныбджэгъухэм апыль сэмэркъэу къэбархэр, якIэлэгъэаджэхэм шулъэгъуныгъэу, шъхъэкIэфэныгъэу афашылгъэу джы нэс мыкIосэжыырэр фэбагъэ хэлъэу аш кыщалогагъ. Лъэшэу шлу ыльэгъурэ литературэр ригъэджэхэрэм алызыгъэлэсыштыгъэ Шъхъэлэхъо Нурыети бэмэ ягукъэкIыжхэм дахэкIэ къахагъэфагъ. А.П. Чеховым игушыIэ щрыохуэ «В человеке все должно быть прекрасно...» зыфиIохэрэм ямэхъанэ Нурыет классыр шигъэгъуазэ зыхъукIэ, мы мафэхэм илъэс 70-рэ хьурэ ГъукIэлI Рэмзанэ щысэтехыпIуэ иныбджэгъухэм кызыэра-ригъэлэгъуштыгъэри бэмэ агу къекIыжыгъ.

ГьукIэлI РэмзанI Ибрахьимэ  
ыкIом 1947-рэ илгъэсым еджэ-  
ныр ГьобэкIое ублэлIэ еджа-  
пIэм шыригъэжыагъ. Гьэбла-  
гъэ. Шхыныр мэкIагъэ, шыгъы-

к1эу, жэбзэ к1эабзэ зы1ульэу, тхыди, пшысы, ижбырэ к1эабыржыххэри бэу зыш1эу, К1ур1анми еджэре н1ом пчыххэрэ ик1орыл1ф к1ыфилотэни зэригыздэ1уни ыг1ыотыштыг1э. Ахэр к1элэц1ык1ум л1эпэс пытэ фэху1г1эх.

Рэмэзанэ кIэлэегъаджэмэ кьауатэрэм хэлъ купкыр псын-кIэу ыпхьуатэу, зэ зэхихьгъэр ышхьхэ риубытэу кьэтэджы. Мыш иапэрэ кIэлэегъаджэу ГьукIэлI Азхьан ащ гу зрэлытэу кIэлэцIыкIум хушхьа-фыкIыгъэу еджэгъу ужым Iоф дишIэу регъажьэ. Къуаджэм дэт радио зэкъоу аккумулятор батарейкэкэмкIэ Iоф зышIэу Азхьан ядэжь итым кIалэр ригъэдэ-Iуштыгъэ, урысыбзэм нэIуасэ ащкIэ фишIыштыгъэ. ТIэкIу-тIэ-кIузэ, ящэнэрэ классым зычы-нэсыштым, хэмыукъоу тхэу, къеджэу, усэ цIыкIухэр зэхиль-хьэу, ордэ хорым къыщиIоу, сурэтшыным фэщагъэу, драм-кружокхэм ахэлажэу, плакат-хэр ытхэу, стенгазетыр кьиди-гъэкIэу регъажьэ. ЕджапIэм щыкIорэ Iофыгъохэм якIэщакIоу, зэхэщэкIоу чанэу я 10-рэ классыр къеухыфIэ шытыгъ. ЕджапIэр кьызыраухыгъэм фэгъэхьыгъэ пчыхьэззыхьэм Рэмэзанэрэ Гедыуджэ Сарэрэ орэдэу «Школьный вальсыр» гохь дэдэу кьызыралогъагъэр зэхэзы-хыгъэхэм нэлэ кьызнэсыгъэм ашыгъупшэжьырэн.

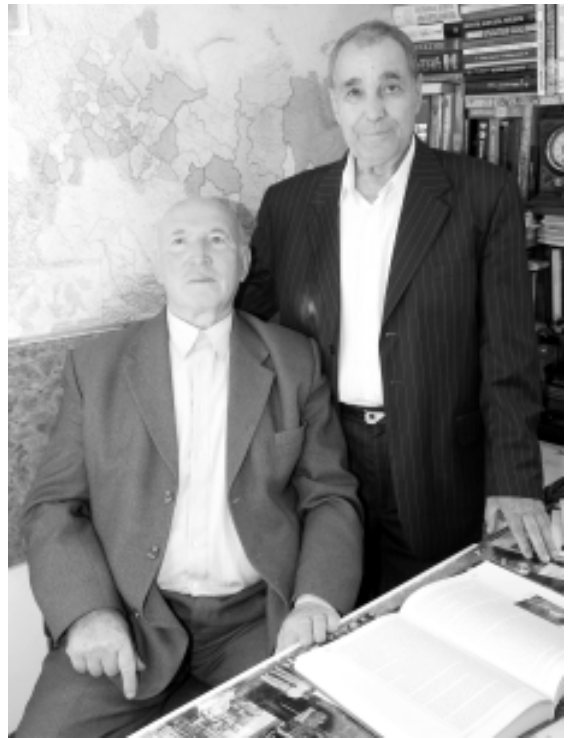
ЕджапIэр кызысухым бэри  
емыгушшысуу Адыгэ кыралы-  
гъо кIэлэегэгъджэ институтым  
Рэмэзан чIахъэ. Мыш дычIахъ-  
гъэ Уджыхуу Луизэр Гедыоджэ  
Сарэр игъусэхуу институтым  
иобщественнэ ыкIи инаучнэ  
Ioфыгъохэм Рэмэзанэ чан дэ-  
дзу ахэлажыу регъажьэ. Инсти-  
тутым иорэдыло ансамблэ, кыз-  
шъокло кружокым, струннэ ор-  
кестрэм мыхэр ахэтыгъэх. Ахэм  
адакIoу наукэм епхыгъэ кружок-  
хэм ащылажыуэщтыгъэ. 1962-рэ  
илъэсым Налщык адыгабырэн  
фэгъэхыгъэ научнэ конферен-  
циеу шыкIуагъэм ГъукIэлIым  
научэ докладду кышишIыгъэр  
журналхэм кыхауты. Мы илъэс-  
хэм Рэмэзанэ обществоу «Зна-  
нием» хэхъэ ыкIи Мыекъуапэ  
дэт IoшIапIэхэм лекциехэм  
къашеджэ.

Институтыр кызыухи икыуа-  
джэ кызыгызэжыгызэ кылэ-  
егызджэ ныбжыкыэм бэрэ юф

рамыгшапгуу дээм ашцаг, шлэхуи батальоным икомсомол организации исекретаргуу хадзы. Рэмэзанэ зэрихабзгуу, чанэу батальоным зыкышцегъэлыагто: гурыт еджаплэр къэзымыухыгъэ дзэкколлхэр ригъаджэщтыгъэх, апшгэрэ еджаплэхэм ачлэханхэм фигыэхъазырыштыгъэх. Ипшгэрэлыгхэр чанэу зыгъэцкклэрэ клэлэ гъэсагэр 1964-рэ илгъэсым КПСС-м исатырхэм ахагъахъэ. Къулыкхур къыухи Рэмэзанэ кызыскложым, клэлэгъаджэу икыуаджэ, къутырэу Шевченком гурыт еджапгуу дэтым иди ректорэу, нэужым Теуцожь район комитетым гъэсэнгыгэмклэ иотдел ипашэу ашэлажъэ. Мы лгъэханым непэрэ Тэхьутэмкыое районыр зыхахъштыгъэ Теуцожь районым еджэплэ 55-рэ, клэлэцлыкгу Игышплэ 24-рэ итыгъэх. А илгъэхэм хэпшыкгуу урысыбзэм, адыгабзэм, лэклыб кэралыгууабзэхуу клэлэцлыклухэм ящылэныгъэкклэ зишуагъэ кякышцхэм язэгъэшлэн районым зыкышцэлэты. Еджаплэхэм япашэхэр ныбжьыкклэ чанхэмклэ зэблахуух. А лгъэханым зигушылэ пытэу, зикъарыу инэу районым ис пашэхэу Жэнэлл Нурдинэ, Лэупэкклэ Аслэн, Теуцожь Аскэр, Хьэкклэко Хьамедэ, Бэрэтэрэ Аскэр, нэмыкхэмми Рэмэзанэ акыплэггуу афэхуу ыкли адыгъ къуаджэхэм, къутырхэм уахътэм диштэрэ еджаплэхэр, клэлэцлыкгу Игышплэхэр къащызылуахы.

1978-р оны ильэсым Тэкльб кээралхэм урысыбээр ашыгэшлэгэным фэші ЮНЕСКОМ Москва шызэхичэгэггээ курсхэм Гьуклэл Рэмэзанэрэ ишгхэггэсүзү Тхьаркбохьо Паерэ ашеджэнху аггаклох. Мыш французыбзкэл гушылэнхуу, урокху атынхуу шызэрагашлэ.

Курсыр дэгъу дэдэклэ къэзы-



цэглэг. Ар республикэм тын  
 льап/эхэмклэ хигтэунэфкылыг.  
 Непи Рэмэзанэ «ныбжэ си!»  
 ылоу тлысыжыярэп, льэпкыым  
 илофхэм агтэгумэклэ. Партиеу  
 «Единэ Россием» иполитсове-  
 тэу Адыгэкьалэ шызэхашаггэм  
 чанэу шэлажэ. Иц/ык/угьом  
 кыхыхыгтэ льэгэо нэфым тетэу  
 Гьуклэл Рэмэзанэ джыри ыпэ-  
 клэ льэк/уатэ.

**КЪАТБАМБЭТ Сахьид.**

Сурэтхэм арытхэр: Лаос кы-  
шыратыгъэ орденыр; Гъу-  
кIэлI Рэмэзан; Лаос шыри-  
гъэджагъэхэм ащыц игъус;  
Рэмэзанэрэ (щыт) Къатбамбэт  
Сахьидэрэ.







# НыбжыкI, гъэхъэгъэшIухэри иIэх

**КIэрэщэ Андзаур АКЪУ-м  
экономикэмкIэ ифакультет идекан,  
экономикэ шIэныгъэхэмкIэ доктор,  
профессор, муниципальнэ образованиеу  
«Къалэу Мыекъуапэ» зыфиIорэм инароднэ  
депутатхэм я Совет идепутат ыкIи  
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо  
Совет — Хасэм экономикэмрэ  
предпринимательствэмрэкIэ  
и Комитет итхьамат.**

КIэрэщэ Андзаур Асланбэч ыкIор 1976-рэ ильэсым къалэу Мыекъуапэ къышхыгъ, ащ гурыт еджапIэу N 19-р къышхыгъ. Нэужым, 1998-рэ ильэсым, Кубанскэ къэралыгъо технологическэ университетым иинженернэ-экономическэ факультет чIэхъагъ ыкIи дэгъу дэдэу шеджагъ. Андзаур ишIэныгъэхэм аспирантурэм щахигъэхъагъ, ар къызеух нэужым, 2001-рэ ильэсым, Ростовскэ къэралыгъо университетым идиссертационнэ совет экономикэ шIэныгъэхэмкIэ кандидат диссертациер щыпхыригъэкIыгъ, 2006-рэ ильэсым а совет дэдэм экономикэ шIэныгъэхэмкIэ доктор диссертациери къышхышхыгъагъ. 1998-рэ ильэсым къышегъэжыгъэу 2004-рэ ильэсым нэс Мыекъуапэ ибизнес-структурэхэм пэщэ ИнатIэхэр ащигъэцкIагъ, ащ дакIоу кIэлэгъэджэ Iофыр ренэу дихышхыгъ. ЫпшъэкIэ къызэрэщытIуагъэу, Андзаур Адыгэ къэралыгъо университетым экономикэмкIэ ифакультет идеканэу 2005-рэ ильэсым къышегъэжыгъэу Iоф ешIэ. Дунэе Банкымрэ Урысые Федерацием и Президент Къыблэ федеральнэ шьолырымкIэ и Полномочнэ IыкIо и Аппаратрэ яэкспертэу агъэ-нэфагъ.

Андзаур зипэщэ факультетыр зызыхащэгъэу альтырэр 1993-рэ ильэсэр ары. А ильэс дэдэм экономикэмкIэ специалистхэр къагъэхъазырхэу рагъэжыгъ. Мыщ пыздагъэу къыхэдгъэщын факультетыр къызызIуахыгъэм къышегъэжыгъэу профессорэу ТIэшъу Рэмэзанэ иIэшхъэтетэу, зисэнэхъат фэлэпIэсэ кIэлэгъэджэхэр, творческэ еклоIакIэм рыгуаэхъэзэ, студентхэм шIэныгъэ куухэмрэ профессиональнэ кIулайныгъэхэмрэ языхъэгъотырэ IофышIэхэр яIэхэ зэрэхъугъэр.

Къэралыгъо бэдээр зэфышхыгъэм икономикэ зэретехъагъэм ыпкъ кыкIэу пшъэрылэу къуоуцугъэр экономикэмрэ менеджментымрэ альэныкIоу ясэнэхъат фытегъэпсыхъэгъэ специалистхэр къагъэхъазыргъэхэр ары. Адыгэ Республикэмрэ ащ игъунэгъу шьолырхэмрэ ахэм афэдэ IофышIэхэр зэрящыкIагъэхэм

къыхэкIыкIэ университетым а факультетыр иIэн фаеу игъо альэгъугъагъ. Ащ икызызIу-хын, зыпкъ игъэуцонным ыкIи хэхъоныгъэхэр егъэшIыным ялахышхо хашIыхъагъ университетым иректорэу, докторэу, профессорэу Хъунэгэ Рэщыдэ, АКЪУ-м ишIэныгъэлэжхэу Лъэчъэ Вячеслав, ТIэшъу Рэмэзанэ (Тхъэм джэнэт къырет), Людмила Торохинам, Нэпсэу Мэдинэ, Виктор Печкиным, ПшыкханэкIо Нурыем, Хъуажэ Аминэт, Къурмалые Заремэ, ТIэшъу Валерэ, Къэрэ-тэбэнэ Мыхъамодэ, нэмыкI-хэми.

— Факультетым ильэсхыгъэ сызышхыгъ. Апэ кIэлэгъэджэу езгъэжыгъагъ, нэужым декан ИнатIэр къысфэгъэщышхыгъэу джы ильэситф хыгъэу ар сэгъэцкIэ, — еIо Андзаур. — ЗэкIэ IофшIэным гъэхъагъэу шьышхыгъэхэр зышхышхыгъэр тиуниверситет ары. Сэ мыщ Iоф зыщыдасшIэхэр зэкIэ сикIэлэгъэджэх. Арэушхыгъэу зыкIасIорэр партым сьдэсэу ахэм сырагъэджыгъэкIэ арэп, узэрэщышхыгъэу фаем сыфэгъэсагъэшхыгъэ ары. Ахэм шьIэныгъэмкIэ опытышхыгъэ яI, зекIо-кIэ-шыкIэ шIагъэхэр ахэлыхы. ШыуIэ, дахэкIэ зигугъу языхъэшхыгъэу цыфышхыгъэр рагъэджыгъэх, апIугъэх. СэрыкIэ университетыр IофшIэпIэ къодып, ащ сищышхыгъэ эпхыгъэ шьыпкъ, сигъашIэкIэ ар зэкI пIоми хыушхы, сиухъытэ инахыбэ дэдэр зытегъэжыгъэхэр IофшIэныр, синыбджэгъухэр, сифошIэгъухэр, студентхэр арышхы синеппэрэ гъашIэ зэрэушхыгъэр.

Факультетым ипрофессорхэмрэ икIэлэгъэджэхэмрэ научнэ ушэтынэу ашхыхэр зытегъэпсыкIыгъэхэр наукэм игъогупэхэу специалистхэм якъэгъэхъазырын злытыгъэ профилхэр ыкIи Къыблэ федеральнэ шьолырым инароднэ хызымэт ифэныкIоныгъэхэр ары. Научнэ кадрэхэм ягъэхъазырынкIэ пшъэдэкIыжыгъэу ыхырэр къыгурылэу, факультетым Iоф ешIэ. Экономическэ дисциплинэхэмкIэ аспирантурэ къышхыгъэуахыгъ, студентхэмрэ научнэ обществэ шьызыхащэгъ, экономикэ шIэныгъэхэмкIэ диссертационнэ совет

иI, ахэр пхырыгъэкIыгъэхэм пыль Советым Iоф ешIэ.

2004-рэ ильэсым бухгалтерскэ учетымкIэ АКЪУ-м и Апэ-рэ дунэе научнэ-практическэ конференцие экономикэмкIэ факультетым щызыхащэгъагъ.

Кафедрэу «Предприятием игъэIорышIэнрэ иэкономикэр» зыфиIорэм Iут кIэлэгъэджэхэм фундаментальнэ научнэ Iофыгъошхоу «Модели и мониторинг развития АПК» зыфиIорэм Iоф дашIэ. Ушэтынхэм кIэхуэу афэхъухэрэ егъэджэн Iофым шагъэфедэх, джащ фэдэу научнэ тхыгъэхэр зыдэхъэгъэ тхыгъэу «Экономикэм изэхъокIыгъом производствэм иIофшIэн нахышхыгъэу шьыгъэныр» зыфиIорэр къагъэхъазырыгъ.

Кафедрэу «IофышIэ коллективым игъэIорышIэнкIэ экономикэм итеорие» зыфиIорэм Iоф зыдишIэрэр шьолыыр экономикэмрэ социальнэ сферэмрэ яIофыгъохэр арых. Факультетым истудентхэр наукэм пыщагъэ хъунхэм инэу аналэ мыщ щытырагъэты ыкIи ащкIэ амалышхыгъэр арагъэгъотынхэм пае зэкIэри ашIэ.

— Ахэр зыпылэ научнэ-ушэтын IофшIэныр гъэлэшыгъэным пае, — еIо А. КIэрэщэ, — ильэс къэс научнэ-студентскэ конференциехэмрэ зэнэжыкIэу факультетым щызыхащэх. Хабзэ зэрэхъугъэу, ащ студент 300-м ехъу хэлажыгъэ ыкIи анахь IофшIэгъэ дэгъухэр дунэе ыкIи Всероссийскэ студентскэ конференциехэм ахэлэжыгъэхэу афагъэхъых.

КIэлэгъэджэхэмрэ студентхэмрэ янаучнэ IофшIагъэхэр факультетым игъэкIотыгъэу къышхыгъаутых. Анахь IофшIэгъэ дугъухэр зылэхэр Европэм ихэгъэгъухэмрэ США-мрэ стажировкэ ащахыгъэу агъаIох. Гушхыгъэу пае, студентэу ЦыкIу Русланэ IофшIэныкIэ Дунэе организацием игрант къыфэгъэщышхыгъэ, Швейцарием щыIагъ. IэкIыб къэралыгъуабээр зышIэрэ менеджерхэр гъэхъагъэ хэлэуу къызэрагъэхъазырхэрэм ишхыгъэкIэ факультетыр къызыухыгъэхэрэм IэкIыб къэралыгъуабэкIэ диплом IофшIэнхэр пхырагъэкIыгъэ амал яIэ хыгъэ.

Факультетыр къызыухыгъэхэм Адыгеим имызакъоу, ащ игъунапкъэ пэчыжыгъэ чышIэхэми — къалэу Москва, Санкт-Петербург, Ростов хэкум, ары пакIош, Америкэм, Францием, Швейцарием, Германием Iоф ашхыгъэ.

Факультетыр университетымкIэ анахь ныбжыкIэхэм ащышхы, мы уахътэм ар анахь

пэрытхэм ахалыгъэ. Мы аужырэ ильэсхэм специалистэу къагъэхъазыргъэхэмкIэ аналэу ашхыгъэм къызэригъэлэгуагъэмкIэ, апэрэ курсым аштагъэхэм ащышхыгъэу гурытымкIэ процент 96-м факультетыр къау-хы. ЕтIани къыхэдгъэщын экономикэмкIэ факультетыр къызыухыгъэхэм янахыбэм Iоф зэрэшIэрэр.

Экономикэмрэ управлениемрэ якафедрэ специалистхэр дэгъоуу къызэригъэхъазырхэрэм пае Адыгеим иредукторшIэ заводрэ Чэчэн Республикэм иправительствэрэ яIэшхъэтетхэм рзэныгъэ тхыгъэхэр факультетым ипащэ къыфагъэхъыгъэх.

— Факультетым заочнэ отделениеу иIэми гъэхъагъэ хэлэуу Iоф ешIэ, — еIо Къэрэ-тэбэнэ Мыхъамодэ. — Ащ специалистэу къышагъэхъазырхэрэр мыщ фэдэ программэмкIэ рагъаджэх: гурыт гъэсэныгъэ зылэхэр — ильэси 5-м телытагъэу, гурыт профессиональнэ, апшъэрэ гъэсэныгъэ зылэхэр ильэси 3-м телытагъэу. 1997-рэ ильэсым къышегъэжыгъэу экстернат шьIэ хыгъэ. Филиалхэр къуаджэу Кошхыаблэ, къалэхуэ Новороссийскэ, Белореченскэм, поселкэу Псышхуапэ къащызIуахыгъэх.

ЗэкI пIоми хъунэу студентэу общежитие зыщыкIагъэхэм университетым къареты. Джащ фэдэу студентхэм апае шхэпIитIум, кафитIум, буфетным Iоф ашIэ. Студентхэм апае поликлиникэрэ ильэс къэс нэбгырэ 600-м къэхъумэ зыщылэзэхэрэ санаторий-профилакториерэ университетым иIэх. Студентхэмрэ кIэлэгъэджэхэмрэ гъэмафэм зыщагъэпсэфыным пае хы ШыуцIэ Iушъом Iут базитIумрэ псыхъоу Шхъэгъуашхэ икIэи дахэ дэт базэу «Къушхъэм итхыд» зыфиIорэмрэ агъэфедэх.

Зыпсауныгъэ зыгъэпытэмэ зышхыгъэхэм къызфагъэфедэн альэкIышт тренажернэ, спортивнэ залхэр, аутогеннэ тренировкэм илабораториерэ. Факультетым спортымкIи гъэхъэгъэшхыгъэ иIэх. ВолейболымкIэ бзылфыгъэ хэшыпкIыгъэ командэр зэкIэлэыкIоу ильэси 5-м къыкIоуцI университетым ичемпион, баскетболымкIэ бзылфыгъэ командэр ипризер. ЭкономикэмкIэ факультетым шеджэх спорт лэпкъ зэфэхъафхэмкIэ мастер хъунхэмкIэ кандидатхэр, спортымкIэ международнэ класс зылэ мастерхэр.

Факультетэу КIэрэщэ Ан-



дзаур зипащэм шыуцугъэ хабзэхэм атетэу Iофтхъэбзэ гъэ-нэфагъэхэр щызыхащэх, мэфэкI мафэхэр щыхагъэу нэфыкIых. Ахэм зэкIэми зегурылэхуэу цыф лэпкъ зэфэхъафхэм ялIыкIохуэу мыщ шеджэхэрэр ахэлажыгъэх. Iофтхъабзэу зэрахъэхэрэм чыпIэ ин щарагъэу быты театральнэ къэгъэлэжыгъонхуэу цыф лэпкъ зэфэхъафхэм якультурэ нэлуасэ уфэзышхыгъэхэм. Анахь ягуапэу студентхэр зыхэлажыгъэхэм ащышхы «Адыгэ джэгугъ», «Масленица», «Зэкъошныгъэм икыгъэгъэ блэр» зыфиIохэрэр.

— ЕджапIэм июбилей пае сигупсэ университет сыгу къыздэлэу сыфэгъушIо, — еIо КIэрэщэ Андзаур. — ЗэкIэ тиеспубликэ щыпсэухэрэм дэгъоу ашIэ ыкIи къагурылэо Адыгеим хэхъоныгъэ егъэшхыгъэныкIэ ащ иапэрэ апшъэрэ еджапIэу АКЪУ-м ишIогъэшхо къызэригъэкIуагъэр.

Мы мэфэ гушхыгъэхэм си-IофшIэгъэхэми сэри лэшэу тафэразу ыкIи шхъэкIэфэххо афэтшIыгъэ тыгу къэтэгъэкIыжыгъэ джы къытхэмытыжыгъэ кIэлэгъэджэхуэу тиуниверситет лэпсэшхы фэзышхыгъэхэр.

Непэрэ Адыгеир пштэмэ, щыIэныгъэм исыд фэдэрэ лэныкIоу зыфэбгъэзагъэми — политикэми, гъэсэныгъэм иIофи, наукэми, културэми — республикэм хэхъоныгъэ егъэшхыгъэныгъэм тиуниверситет къызыухыгъэ нэбгырэ мин пчъэгъабэм ялахышхыгъэхэрэм тегъэгъушхо. Тапэ-кIи джаушхыгъэ зэрэщытхыгъэ тыгъэ тель.

Ары, Адыгэ къэралыгъо университетым къызыпчыгъэ гъогу шIагъом узырылэжыгъэкIэ, дэгъоу къыбгъурылэу неущэрэ мафэ зэриIэр. Зигугъу къэтшхыгъэ факультетми иIофшIэ-кIэшхыгъэ ащ илахышхыгъэ хышхыгъэхуэу фэтэлэ.

Адыгэ къэралыгъо университетым сыфэхъоу нахышхыгъэ фэдэу апшъэрэ гъэсэныгъэм ибыракъ лэагуу Iэтыгъэу ыхыгъэу, шIэныгъэ куухэр зэрари-гъэгъотыгъэхэрэм пае АКЪУ-м гъунэнчъу фэрэзэ студент Iушхыгъэу сенаушхыгъэшхо зы-хэлэхэр иIэ зэпытынхуэ.

**ШАКИО Мур.**

Сурэтым итыр: **экономикэмкIэ факультетым идеканэу КIэрэщэ Андзаур.**



## ПЕНСИЕХЭМКІЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

Тызыхэт илээсым пыкыгъэ мэзибгъум кызырэгъэлъэгъуагъэмкІэ, Урысые Федерацием и Правительствэ цыфхэм япенсие зыкыгъэлъэгъэным ехыллэгъэ норматив актэу кыдыгъэкІыгъэхэр тиучреждение ипалгъэм ехуылэу ыгъэцэкІагъэх. УФ-м ПенсиехэмкІэ фонд кыфэгъэзгъэ лъэныкыбохэмкІэ пенсиехэр ыкІи пособиехэр кълъыгъэгъэнхэм, ятыгъэнхэм яхыллэгъэ ІофшІэнхэр игъом ехуылэуи, икыу фэдизеуи тиреспубликэ щыдгъэцэкІагъэх.

Цыфхэм 2002-рэ илээсым

рпсэун ылтэкІышт ахыщэ анахь макІэм лъыкІэзымыгъахэхэрэр арых.

Адыгэ Республикэм и Законэу 2009-рэ илээсым чэпыогум и 27-м номерэу 294-рэ зытэтэу аштагъэм пенсионерыр 2010-рэ илээсым Адыгэ Республикэм зэршыцпсэун ылтэкІышт ахыщэ анахь макІэу ыгъэнэфагъэр сомэ 4150-рэ. Арышгъ, ащ фэдиз фэдэ кызылэкІымыхэрэ пенсионерхэм федеральнэ гупчэм кыкІэу социальнэ ахыщэ тын хэгъэхъожь 2010-рэ илээсым ищылэ мазэ и 1-м кышыублагъэу кыратын фаз.



# Мы илээсым пенсиехэм хэпшыкІэу кыахэхъуагъ

ищылэ мазэ и 1-м ыпэкІэ, ащ хэхъэ Совет хабзэм илээхъанэ Іоф зэрашІэгъэ пІалгъэри, пенсиехэмкІэ фитыныгъэу ялагъэхэр ягъэгъотыжыгъэнхэм фэгъэхъыгъэ валоризациемкІэ илээсир едгъэжыгъагъ. Ары 2010-рэ илээсым пенсиехэм ахэгъэхъогъэным ублапІэ фэхъугъагъэр. Валоризациер зетэгъажьэм цыфхэр таджъ кыкІонхэр, кыкІэлъІунхэр имыщыкІагъэу, республикэм щыпсэурэ пенсионер 11181-м япенсиехэр кыфэтлгытэжыгъэх, гурытымкІэ сомэ 897-рэ кыахэхъуагъ.

2009-рэ илээсым бэдзоогум и 24-м номерэу 213-ФЗ зытэтэу кыдэкІыгъэ Федеральнэ законом тегъэпсыкІыгъэу 2010-рэ илээсым ищылэ мазэ и 1-м пенсионерыр зэрпысэун ылтэкІышт ахыщэ анахь макІэу ирегион щагъэнэфагъэм ипенсие лъыкІэзыгъэхъажьырэ социальнэ ахыщэ хэгъэхъожь кыратэу аублагъ. Ар зэратыхэрэр Іоф зымышІэрэ пенсионерхэу пенсиеу, социальнэ тынхэу (ЕДВ-р, ДЕМО-р ыкІи АР-м изаконхэм атегъэпсыкІыгъэу нэмыкІ социальнэ Іэпылгъухэр) кыратыхэрэр зызэхъбгъэхъожьхэкІэ, пенсионерыр зэ-

2010-рэ илээсым ищылэ мазэ и 1-м ехуылэу зэрэщытыгъэмкІэ, тиреспубликэ щыпсэурэ пенсионер 14565-м япенсиехэм социальнэ ахыщэ тын кыафыхагъэхъуагъ. ГурытымкІэ ар сомэ 871-рэ мэхъу. Пенсиехэм зэрахъорэм елытыгъэу, социальнэ ахыщэ тын хэгъэхъожь кызыратырэ пенсионерхэм япчъагъэ кышщкІэ. ГушыІэм пае, Іоныгъом и 1-м кышыублагъэу ащ фэдэ пенсионерхэр процент 13,9-кІэ нахь макІэ хуыгъэх. Пенсионерыр зэрпысэун ылтэкІышт ахыщэ анахь макІэу 2011-рэ илээсым тельытагъэр зыфэди-зыштыр загъэнафэкІэ, социальнэ ахыщэ тын хэгъэхъожь зыфагъэу-цугъэхэм япчъагъэ джыри зэхъокІышт.

Урысые Федерацием и Правительствэ иунашъохэр гъэтхэпэм дгъэцэкІажыгъэх. Ахэм ашы-цых 2010-рэ илээсым гъэтхэпэм и 18-м кыдэкІыгъэ унашъоу «ІофшІэнымкІэ пенсиехэм страховоу Іахъуу яІэм ыкІи сэкъатныгъэм фэшІ ІофшІэнымкІэ пенсиеу афагъэуцугъэм, зылыгъыжыштыр зэрямыІажьым пае пенсиеу кыратырэ 2010-рэ илээсым имэлылфэгъу и 1-м

кышыублагъэу ахэгъэхъогъэным фэшІ коэффициентыр ухэ-сыгъэным ехыллэгъэ» зыфилорэр ыкІи 2010-рэ илээсым гъэтхэпэм и 18-м номерэу 169-рэ зытэтэу кыдэкІыгъэ унашъоу « 2010-рэ илээсым имэлылфэгъу и 1-м социальнэ пенсиехэр индексация шыгъэнхэмкІэ коэффициентыр ухэсыгъэным ехыллэгъэ» зыфилорэр. Ахэм яшІуагъэкІэ ІофшІэнымкІэ пенсиехэм страховоу Іахъуу яІэр проценти 6,3-у ыкІи социальнэ пенсиехэр проценти 8,8-у кыалэтыгъэх, тиреспубликэ пенсиехэм гурытымкІэ сомэ 412-рэ кыахэхъуагъ.

Бэдзоогум и 1-м социальнэ пенсиехэм джыри проценти 3,41-рэ кыахэхъуагъ ыкІи ащ ишІуагъэкІэ гурыт пенсие сомэ 4257-м нэсыгъ. 2010-рэ илээсым зэкІэмкІи социальнэ пенсиехэр процент 12,51-у индексация ашІыгъэх.

Тызыхэт илээсым имэлылфэгъу и 1-м кышыублагъэу кыкІокІырэ (мобильнэ) клиентскэ кыулыкоу техникескэ ыкІи технологическэ амалыкІэхэм атегъэпсыкІыгъэм Іоф ышІэу ыублагъ. Ащ ишІуагъэкІэ цыфхэр зыщыпсэухэрэ чыпІэм нахь чы-

жъэу мыкІохэу пенсиехэм япхыгъэ упчІэу зыгъэгумэкІыхэрэм яджэуапхэр ПФР-м иІофышІэхэм аратыжыныхэ алыэкІы. Мэ-зипІлым кыкІокІырэ кыкІокІырэ Іоф зышІэрэ а кыулыкыур республикэм ит псэупІэ 46-м ащылагъ, нэбгырэ 664-м яфэІо-фашІэхэр афагъэцэкІагъэх.

Джащ фэдэу дгъэцэкІажыгъэ Урысые Федерацием и Президент 2010-рэ илээсым мэзаем и 24-м номерэу 247-рэ зытэтэу кыдыгъэкІыгъэ Указэу «Хэгъэгу зэошхом ТекІоньгъэр кызышчыдахыгъэр илээс 65-рэ зэрэхъурэм ехыллэгъэу Урысыем иргадан куп зырызхэм зэтыгъо ахыщэ тын ятыгъэным ехыллэгъэ» зыфилорэр. Зэтыгъо ахыщэ тынхэу сомэ 5000 ыкІи сомэ 1000 ятыгъэным ифитыныгъэ зилэ граждандхэу нэбгырэ 12928-рэ хуштыгъэхэм мэлылфэгъум ахыщэр ятыгъэным пае яспискэ гъэтхэпэм зэхэдгъэуцогъагъ. Указым ыгъэнэфэрэ купхэм ахэхъэрэ статус зэриІэр кыушыныхъатэ зыкытфэзыгъэзэрэ граждандхэмкІэ а унашъом игъэцэкІажьын джыри лытэгъэкІуатэ.

2010-рэ илээсым ишышхъэлэу

и 1-м кышыублагъэу Іоф зышІэрэ пенсионерхэм япенсиехэр кыафалгытэжыгъэх. Пенсионерхэр ПФР-м кыкІонхэр имыщыкІагъэу, ІофшІэнымкІэ пенсиехэм страховоу Іахъуу яІэр кыафалгытэжыгъэ. Зипенсиехэр кыалгытэжыгъэ пенсионер купыр нэбгырэ 28104-рэ мэхъу ыкІи гурытымкІэ ахэм япенсиехэм сомэ 92-рэ кыахэхъуагъ. Ежъ цыфым ишІонгъоныгъэ тэтэу ІофшІэнымкІэ ныбжыым ыкІи сэкъатныгъэу иІэм ателгытэгъэ пенсиехэр кыагъэлъытэжыгъэнхэм ишІыкІэу шылагъэри кыэнэжыгъэ. Ащ фэдэ фитыныгъэр нэбгырэ 1976-м кызыфагъэфедагъ, ахэм япенсиехэм гурытымкІэ сомэ 119-рэ кыахэхъуагъ.

Хэбзэ унэшъо зэфэшхъафхэм яшІуагъэкІэ 2010-рэ илээсым тиреспубликэ щыпсэурэ пенсионерхэм япенсиехэр гурытымкІэ процент 22,4-у кыалэтыгъэх ыкІи пенсиехэр сомэ 1245-рэ чапыч 78-кІэ нахыбэ хуыгъэх. 2010-рэ илээсым иІоныгъо и 1-м ехуылэу зэрэщытыгъэмкІэ, тиреспубликэ щыпсэурэ пенсионер 120501-м агурыт пенсиехэр сомэ 6807-рэ чапыч 82-рэ ыкІи ІофшІэнымкІэ ныбжыым тельытэгъэ пенсие зыфагъэуцугъэхэм агурыт пенсиехэр сомэ 7301-рэ чапыч 58-рэ мэхъух. Тызыхэт илээсым пыкІыгъэ мэзи 9-м тиреспубликэ щыпсэухэрэм пенсиехэр, пособиехэр, нэмыкІ социальнэ тынхэр ятыгъэнхэм УФ-м ПенсиехэмкІэ фонд ахыщэу пэуиыгъэхъагъэр сомэ миллиарди 8-рэ миллион 314-рэ. Ащ шыщэу пенсиехэм апэлухъагъэр сомэ миллиарди 8-рэ миллион 78-рэ.

УФ-м и Правительствэ зэригъэнэфагъэмкІэ, 2011-рэ илээсым цыфхэм агъэфедэрэ товархэм ауасэ зэрэхъагъэу ыкІи ПФР-м фэдэу кыахыжыгъэм атегъэпсыкІыгъэу пенсиехэр индексация ашІыштых. Апэрэ индексация 2011-рэ илээсым имэзае и 1-м шылэшт.

ЦУАМЫКЪО  
Радмил.

ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ ипашэ игуадз.

## Трибунэ шъхъафит

Щыф кызырыкІохэм яфитыныгъэхэр бэрэ аукохэу кыыхэкІы. Анахъэу ащ фэдэ зекІуакІэхэр кызыхъэгъафэхэрэр ІофшІэлпІэ чыпІэ язытыхэрэр, кыулыкыу зэфэшхъафхэм яІофышІэхэр, чиновникхэр арых. Ахэм анахыбэр цыфхэр яунэхэм кыа-кІохэу, язэрар кыарагъэкІырэм фэдэу мээкІох. Ащ кыыхэкІэу цыфым рыхыжыгъэ Іофыр ымыгъэцэкІэу, ыгу кІодэу тІысыжъэу мэхъу. Ифитыныгъэхэр зыукогъэ пашэм нэмыкІ зыфигъэзэн шымыІэм фэд. ЯІофыгъохэр зэрахыллэгъэхэр, зэкІолэгъэхэр, Іэпылгъу кыафэхуштыр зымышІэрэр макІэп.

Ахэм такыпкырыкІызэ, цыфхэм тишІуагъэ ядгъэкІыным пае тигъэзет рубрикакІэ кышы-зэІутэхы. «Адыгэ макъэм» инэкІубгъохэм шъузыгъэгумэкІырэ Іофхэм, шъушІэ шъушІонгъохэм, шъуифитыныгъэхэр зыукохэрэм ыкІи мытэрэзэу, зэфэнчъэу кыжъудзекІуагъэхэм афэгъэхыгъэ тхыгъэхэр кыащы-хэтыуштыштых.

Апэрэ псымхэр непэ гъэзетым кытэгъахъэ.

## Сымаджэм сыда илажъэр?

Сызыщыпсэурэ урамыр Мыекъопэ кълэ поликлиникэу N 2-м епхыгъэхэм ащышышгъ,

# Шъыпкъэр тэжъугъаІо

Тигъэзет «Трибунэ шъхъафит» ыцІэу рубрикакІэ кызылэуехы

ащ сызыкІорэр илээс заулэ хуыгъэ. Сымаджэхэр мыш кызышчыІахэхэрэм кышыгъэжыагъэу зышычІэкІыжыыхэрэм нэс кынэу арагъэлъэгъурэр, кыа-радзекІохэрэр, нахыбэрэ кълэмыкІожьынхэу аІозэ зэрэчІэкІыжыыхэрэр бэрэ слэгъугъэ ыкІи зэхэсхыгъэ.

Уикартгочкэ кыагыгъотыжыныр, врачым джэ узэрэчІэхышт талоныр кыуауытыныр («уфа-емэ пчэдыжыым жъэу кыако»), лажъэ уимыІэу амакъэ Іэтыгъэу дысэу кыбдэгъушыІэнхэр, уиупчІэ джэуап кырамытыжыныр мыш хабзэ зышыхъугъэхэр бэ-шлагъэ.

Анализхэр уамыгъэтыгъэу, ахэр зыфэдэхэри амышІэу кыу-Іээнхэр рагъажъэ. Тхыамафэ (нахыбэуи кыыхэкІы) текІыгъэу лабораторием уагъако. Анализхэм яІонэрэ мафэм кыарагъэгъэзжъэу хабзэ (хъауи хэбза-гъа?), ау мыш ахэр кызахыжыштыр зымы ышІэрэп. Регистратурэм узыщыкІэупчІэкІэ, врачым джэ шыІэхэу кыуа-Іошт, адрэм джыри ахэр кыа-мыщэжыгъэхэу еІо. (Поликлини-

кэм ыгъэфедэрэ автомобилым бензинэу рагъэхъоштыр кырамытэу ары врачхэм кълэбарэу кыаІуатэрэр).

Анализхэм уяжзэ больничнэм изэфэшІыжыгъэ кълэсы, «зэкІэ дэгъу» аІозэ, укыатІупшыжы. Сыдыгъуи (сымэджэщхэми ары зэрэащыІэрэр) врачыр кыуолэзэнэу зырыгъажьэкІэ, еІлани кызышчыІэзэрэ уахытэр ыкІэм зыфакІокІэ, яІонэрэу уианализхэм ахаплэзэ, ахэм кыагъэлъагъорэм тэтэу уипсауныгъэ зэхъокІыныгъэу фэхъугъэхэр уегъашІэх. ЯІонэрэ кълэ поликлиникэм хэбзэ шъхъафхэр иІэхэ хуыгъэм фэд, кыуолэзэхэ пэтэз анализхэр зэ уагъэтыхэш, ар рагъэкъу.

Ащ нахышІоп лабораториеу урамэу Профсоюзнэм тетым иІофышІэхэри цыфхэм кыазэрэпэгъокІыхэрэр.

Мафэ кълэ ащ цыфыбэ кыкІуалІэ. Ау ахэм зэкІэми а мафэм аІапэхэм лъыр ахамышын алыэкІышт. Сэ сызыкІогъэ мафэм нэбгырэ 30 фэдиз чэзыум хэтыгъ. Цыфхэр гумэкІыштыгъэх, лъы атынэу игъо имыфэн-

хэм тешыныхъыштыгъэх. «Сы-хъатыр 10 зыхыкІэ тычІагъэхъажыштыгъэ», — аІоштыгъ, ар зэпІоп кызырэащышІырэр.

Сыхъатыр такІык 20-кІэ 11-м ежыагъэу лаборант бзылфыгъэхэм ащыч пчъэр кыуиу-хи, «ащ нахыбэ цыф тштэжыштыгъэ, хъаулыеу шъушымыт» ыІуи, кыыфшІыжыгъэ. Чэзыум хэтыжыгъэр нэбгыриш. Мыщ тыкълэконым тхыамафэм ехъурэ тызэрэжагъэри, кыжъэу кыкІыгъэхэр цыфхэм зэрэхэтхэри, мафэр хъаулые зэрэхъурэри кыа-гъырдгъэІон тълэкІыгъэп. «Тэ сы-хъатыр 10-м нэс Іоф зэрэтшІэнэу шытыр», — аІуи, тильлэхэр кырадзэгъахэхэп.

Тэри а мафэм шІомикІэу лъыр ттынэу ары зэрэщытыгъэр. Тымытымэ, еІлани тхыамафэрэ е нахыбэрэ джыри тежэнэу хушты. Сыда джы сымаджэм ышІэштыри, илажъэри? Тхыау-сыхэ тхылъ зэрафэттхыштыр ашІошгъ зэхъур ары, фэмыегъа-хэхэми, лъыр тІапэ зыхащыгъэр. КъаолІэгъэ сымаджэхэм цыфы-гъэкІэ апэгъокІыхэмэ, нахь псынкІэу зэрэзэзэгъыштыхэм ты-

зынэсым, лаборантхэр зэримы-кыухэрэри, охытэ лыеу Іоф зэрэ-шІэрэм пае ыкІэ кыазэрарамы-тырэри кытаІуагъэ.

Ащыгъум официалнэу тыкълэ-Іонышгъ, яІэшхъэтети шытэу зымыгъэразэхэрэр джыри зэ кыаІожьынхэу зятэІом, Іофым кыкІын шымыІэу тыраубыти, тызбгъодэкІыжыгъэ. А мафэм лъэу ттыгъэм кыгъэлъэгъуагъэр мэфишІым ехъу текІыгъэу тшІэжыгъэ ныІэп.

Лабораторием пэшэныгъэ ды-зезыхъэрэри ащыгъум дгъоты-гъэп, зыхэм яІонэрэ ІофшІа-пІэм шыІэу, яІонэрэхэм отпуск иІэу кытаІуагъэ.

Сыдэу шытми, зипсауныгъэ зэщыкыуагъэу, агъэхъужьынхэм шыгъгъэхэу аджэ кІохэрэр арэп ныла гъэстыныпхъэр кызыгъо-тын, имыкІурэ ІофшІэхэм алыхъун, аштэгъахэу Іоф зы-шІэхэрэм сымаджэхэм яфиты-ныгъэхэр амыукохнхэм лъы-пІээн фаер?

Тхыаусыхэ тхылъым джэуапэу кыратыжыкырэм нэІуасэ шъу-фэтшІыжышты.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.



## Тхаклоу Пэнэшыу Сэфэр ыныбжь илээс 80 зэрэхьурэм ипэгьокI

## ПЭНЭШЬУ СЭФЭР

(КызыкIэлыкIорэр  
чэпыогум и 20-м  
кыдэклыгэа номерым ит).

Пчыхьэм тянэжэрэ тянэрэ хьалыгъу агэжээнэу хьакур загэ-плыэрэм, ар кэжэахэм хьалыгъу такыр кытатыным тышыгугъу кIалэхэмкIэ тафэгъолыжьыштыгъэп. КыхэкIыштыгъ чэм закъоу тишагу дэтыр зыгъужьыэрэм дэ-шхынымкIэ тIоф дэи хьоу. Тянэ мамысыр ышIыгъахэм, дэтшхын зэрэшымылэм шэху хэмылгъу чэтхэр кэклэцIыфэ тежэн фаеу хьуштыгъ. Ары шьхьае, тэ тишIонгъоныгъэ дырагъаштэу чэтхэр кIэцIынах, ахэр кьакъэхэу зыхьукIэ сшыпхьу Тайбатэ чэтэшым ыгъа-кIоштыгъ, ау тизырыз икьунэу кIэн-кIэ кымыхьэу кыхэкIыштыгъ. Тэ, кIалэхэмкIэ, тышхэн фалI, нэужым чэт горэ кэклэцIыфэ тежэ-штыгъэп. Ащ фэшI нэбгыритIум зы кIэнкIэшхуалгэа тянэ кытитыштыгъ. «Дэшхын зежъугъэшI». Ары кытитыштыгъэр, ау зы кIэн-кIэм сьдэуштэу нэбгыритIум дэ-шхын зебгъэшIын плэкIыштыгъ, мамыс Iульхэ зыгIуш зыхэдгъа-рэм тыухыштыгъ. «О нахьыбэрэ хэогъао» тIозэ зэшитIум тызэшы-хьажэуи кыхэкIыштыгъ.

Совет хабзэм Iэягъэу раIолIэ-штымкIэ кьогъанэ зымышыхэрэр, ащ ылуагъи, ышIагъи шьумэ ащыз-гъэушэрэр джы шьIэ хьугъэхэм, ахэм адэзгъэштапэрэп. Совет ха-бзэми кытфишIагъэр макIэп. Ты-ригъэджагъ. НыбжьыкIэхэр Iэдэб ахэлгъу, яхэгъу фэшъыпкэхэу, ар шIу альэгъоу плугъэнхэмкIэ еджа-пIэхэм, комсомолым яшIогъэшхо кьаIоштыгъ. Ахэм афэдэу ащ шIуа-гъэу иIагъэр кьэплэгъэн хьумэ, зи-гугъу кьэпшIын плэкIыштыр ма-кIэп. Ау хэти шигъэзыен ымылгъэ-кIыштыр ащи шыкIагъэхэр зэрэфэ-хьуштыгъэхэр ары. Ащ фэгъэхьы-гъэу сэ зиугъу кьэсшыштыр Со-вет хабзэр арымыргъэнкIи мэху зилажэр, район, колхоз пащэхэр ащкIэ мысэгъэнхэ фае, ау, хэт ила-жэми, ащ тетэу упсэуныр акылын-чэгъэ дэдагъ. Коцыр Iуахыжыи, комбайнхэр гугбгом икIыжьыгъэ-хэм, ахэм кыранэгъэ коцышхьэ-хэр кьэуугъоинхэу кыпфадэшты-гъэп. Ащ пае тэ, кIалэхэр, брига-дирхэм бэрэ тыкырафэкIыгъ. Ко-цыршхьэу кьэтыгъоингъэхэр зэ-рылгъэ шалгъэм лъапкIэ кьэохэмэ ра-тэкъужэу, хьасэм тыкыхафэу бэ-рэ кыхэкIыгъ. Нэужым а коцы-шхьэхэр кьэзыгъоингъыи шылагъэп, пхьэлэшэм чIижьухьажыштыгъ. Уегушшысэм, ащ кырагъэкIы-штыгъэр кьэшIэгъуай. Коцышхьэ-хэу чIажьухьажыштыгъэр кьаугъо-ижэу, ар пкIэнтIэпсыкIэ кьэзы-лэжьыгъэхэм, ахэм якIалэхэм ашхыжымэ бэкIэ нахьышIуба! Ащ угу кьэгъэкIыжьы адыгэ гушыIэ-жыр: «Хьэ фэмышх кьэ ригъэ-шхырэп».

ЫпэкIэ кызырэсIуагъэу, джы слэгъуанджэ зэрытым сшхьэ иты-гъэми ары нылэп унэгъо IофшIэн-хэм сакIэгъэнагъэу кызысхьы-штыгъэр, ау еджапIэм сызычIахэм IофшIэнхэм кьахэхьуагъ. Урокхэм зафэгъэхьазырыни фэягъ, унэгъо IофшIэнхэри кысажэштыгъэх. Сыджэгуным уахьтэу хэзгъуагъэр мэкIэ дэдагъ. Тикъуаджэ дэт еджа-пIэм сэкIофэ уезэгъыштыгъагъэ, ау ар ублэпIэ еджапIэу шытыгъэти, яплIэнэрэ классыр кызыуухы-рэм, еджэныр лыбгъэкIотэнэу уфа-емэ, Едэпсыкыуае лъэсэу уклон фэ-

ягъэ. Ар километрилI фэдишкIэ ти-кьуаджэ пэчыжьагъ. ШыгъынкIи утемыгъэпсыхьагъэу, уклэлэ зихэ-хьогъоу, фашIэ зилэ, ныбэрылгъ пфэ-хьушт шхынкIи зымыгъэшхэкIэу, чьылэ, уае умыIоу пчэдыжэ кьэс ащ нэс лъэсэу уклонэ уеджэныр Iэ-шIэхыгъэп. Гъэтхэ, бжыхьэ ошIухэр ащ фэдагъэп, ау уаер кыгъэжэу кызыуоблэрэм, ос хьотыр шагум шыхьушIэ зыхьурэм, тIоф нахэ кьэдэиштыгъ. МыуцIыныгъэ шы-гъын сшымыгъэу, уае сигъэшъу-гъэу е ськIэззэу чьылэр кысхэ-хьагъэу еджапIэм ськыкIыжьымэ, унэм ськыхьажэу кызырэхэкIы-штыгъэр мэкIагъэп.

Уахьтэм шыIэныгъэм зэхьокIы-

пчыхьэрэ кьангъэбылгъ тешIэ зы-хьукIэ чэт мэзахэм кьуладжэм иIэ етIэхыпIэм зышыгъэбылгъэу кы-зэрэхэкIыштыгъэр ары. Мыштап-хэу зызылгъэжыжьхэрэми ащ зы-шигъэбылгъыныр зилыгъэ кыхьэу кьахэкIыштыгъэр багъэп.

Къэхалгъэми джынэхэр дэсхэу, ащи чэтшым удахьэ мыхьуштэу кьытаIоштыгъ. Ау нэгъой кIалэу Сэндэрэ Мэджыдэ, тикъуаджэ шэ заводэу дэтыгъэм Iоф шызышIэ-штыгъэр, Пэнэшыу Зэчэрые иунэ исыштыгъэр, тигъунэгъу Пэнэшыу Долэтчэрыебын (Лэнбын) адэжэ кызыкIорэм, иджыбэ зы сомэ кы-рихьыти, пчыхьэм мэзахэ кызы-хьурэм «Нэкъачыу, ськьэкIуа-

## КIЭЛЭГЪУ



ныгъэхэр фишIыхэу хабзэ. Ащ зи-бгъэшIэгъон хэлъэп. Ау сэ сикIэ-лэгъум тиджэгукIагъэхэмрэ джы слэгъухэрэмрэ зызэгъапшэхэрэм, уахьтэу тешIагъэр ащ фэдишэу мы-бэми, зэхьокIыныгъэу фэхьугъэ-хэм сьагыпшысэп слэкIырэп. Кьэплон хьумэ, шэн-хабзэу адыгэ-хэм тилагъэхэу чIэтынагъэхэм афэ-дэу а лъэныкьомкIи охьтэ кIэклым тшIокIодыгъэр макIэп. КIалэхэр чынэ ешIэхэу плэгъужьыштыгъ. Лъэрычэмэ арычэрэри макIэ хьугъэ. Сэ сикIэлэгъум гъатхэр кьэ-сэу тIэклэу кызырэфабзэу кIалэ-хэмкIэ едгъажэти, тIыргъо, кьо-накъэ, плае тешIэштыгъ. Джы ахэр зыфэдэхэмкIэ кIалэмэ уяупчIы-гъэкIи кьэозылон кьахэмыкIын-кIи мэху. Пчыхьэрэ кьангъэбылгъ тешIэным кIалэхэмкIэ тыфэкъаи-гъэштыгъ. Тащыц горэм ынэхэр едгъэушIэхэти тэ, кIалэхэм, зыд-гъэбылгъыштыгъ. Апэу ащ кы-гъотырэр ары ежэ ычIыпIэкIэ зы-нэ зыупыцIэн, зызыгъэбылгъэ-хэм алыхьун фэягъэр. Ащ фэшI хэти кьагъотынэу фэягъэп, кьэ-гъупэу зышчытымыгъэбылгъэрэ шылагъэп, псыунэм нэмыкI. Псы-унэм джынэхэр исхэу аIозэ тыща-гъэшынагъэти, ащ зышыгъэбылгъы-ныр «зылгыгъэ» кыхьырэ кыт-хэкIыштыгъэп.

Мыш дэжым сыгу кьэкIыжьы тигъунэгъуштыгъэ, тэц нахэ кIэлэ-шохштыгъэ Пэнэшыу Хьамчыу ес-лэгъулэштыгъэр. Ар лъэшэу штап-хэу шытыгъ, пчыхьэм тадэжэ кы-зыкIорэм, кIожын зыхьукIэ сшы-нахьыжэ Хьисэ «ськьэплгъэ, сы-кьэплгъэ» ыIозэ, аджэ нэс ыгъэкIо-тэжьыштыгъ. СшIогъэшIэгъоны-штыгъэр ащ фэдишэу зыштыгъагъэм

гъэш, сымыгъэкIожэ» ыIозэ шэ-гъогъо кьэхалгъэр кьэзычыхьэ-рэм ритыштыгъ ыIоти, кьытитгъэ-лэгъуштыгъ. А лъэхьаным тэц фэдэу сомэр хэгъэкIыри, зы абаси янэ-ятэхэм кызыфамышэхэрэм-кIэ зы сомэр ахьшэшхуагъ. Ащ ты-дихьыхьыти, сшынахьыжыи сэри «тыкIошт» тIоштыгъэ, ау Куако, Лэн ягуащэ, кьытфидэштыгъэп, джынэхэр кьэхалгъэм дэсхэу, тыкьа-IонгIэштэу ыIоти, тыкьызэтыриIа-жэштыгъ.

Джынэхэр шыIэ шьыпкэхэу на-хьыжэхэм тшIошгъ агъэхьуштыгъ. Тикъуаджэ шышыгъэ Лъэцэр На-ныу, чэмахоштыгъэм, джынэудж ылэгъугъэу тхьэ ыIозэ цIыфхэм бэрэ кьафилуатэштыгъ. Джынэхэр ылэгъугъэу ыIоштыгъ тигъунэгъу-гъэ Бэрэтэрэ Мыхьамоди. Кьолба-стэм ышхьац кIыхьэ мэжэшхо-кIэ ыжэу псыгутахэм тесэу ыIэгъ-угъэу зыIохэрэри тикъуаджэ дэ-сыгъэх, ау ахэм яшIуагъэ кьытэкIы-штыгъэп, штапхэ ташIыштыгъ. Ащ сэкъатныгъэ хэзыхыгъэхэри ти-кьоджэ кIалэхэм кьахэкIыгъэх.

Бэ, бэ ахэм афэдэу тикIэлэгъу тшIошгъ агъэхьуштыгъэу джы хэт епIуагъэкIи кьыбдэмыхьащышты-мэ, зышIошгъ бгъэхьушгъун кьэгъо-тыгъуаеу чIэтынагъэр. Ахэм сакIэ-лышъугъужькIэ арэп, ахэри си-цIыкIугъом сишIыныгъэ шышы-гъэхэшгъ, спэкIэкIыгъэхэшгъ ары ягугъу кызкIэсшыжьырэп. ЕтIани непэрэ тиныбжьыкIэхэм ашIэн фа-еба ятэжэ-янэжэхэм яцIыкIугъом илэхьан яшIыкIагъэ зыфэдагъэр.

Джары кIэлэгъур зэрэкIуагъэр. СапэкIэ кьэтым елытыгъэмэ, ари кьэпшгъэжыштыгъагъэ. НыбжьыкIэ-гъукIэ алгытэрэ илэхьэу ащ кы-

## ГукъэкIыжэ

кIэлгыкIуагъэхэр бэкIэ нахэ кыи-ныгъэх.

5

Къэбар гухэкI кьуаджэм кыи-лыIэсыгъ. Заор кызырэжагъэм, нэмыц фашистхэр тыхэгъэу кыи-зэрэтебэнагъэхэм фэгъэхьыгъэ кьэ-барым гуих-псэхэу кьуаджэм псынIэу зыщиушъомбгъугъ. Ра-диом кьылуагъэу ары аIоштыгъэр.

1941-рэ илээсым игъэмэфэпэ мазэр хьазырэу ыкIэм фэкIогъагъ. Дунаим идэхэгъугъ, мэхэр кьаш-хьохэу, уцхэр шхьуантIэхэу, зы-макъэ анахэ дахэр язэрэмыгъа-шIэу бзыухэр зэнэкьокъухэрэм фэ-дэу оредым кIырагъэшэу кызыца-Iоштыгъэ лъэхьаныгъ. Ау, шьып-кьэ, а пчэдыжым кьэбар гомыIум уашъори кыгъэгубжыгъэм ехьы-щырыгъ, ынахэ мэхэагъэ. Ошбо-пшэ шIушIэ онтэгъухэу тыгъэкьо-кIыпIэм ыIэныкьэ кыкIыгъэхэр кьуаджэм шьхьарытыгъэх. Тьдэ-кIэ удэлуагъэми, ныхэм ятхьаусы-хэ зэхэпхыштыгъ: «Тхьэр кьытауи, сьд тхьамыкIэгъошху кьытфькьо-кIыгъэр, тикIалэхэу дзэм шыIэхэр сьдэу хьухэных?»

А лъэхьаным ахэми, нэмыкIхэ-ми хэшIыкI фырялагъэп апэкIэ кьэ-тым, заор кIыхьэ-лыхьэ зэрэхьу-штым, тхьамыкIэгъуабэ кызырэ-зыдихьыштым. Сэри «заор кьэ-жэагъ» аIоу апэм зызэхэсэхым, ащ фэдишэу мэхьанэ естыгъагъэп, кIэлэ-цIыкIуджэгум фэдэу ары кызыр-рэсшыхьугъагъэр. Ау нэужым ар зыфэдэр, тхьамыкIагъоу, кьыны-гъоу цIыфхэм кьафихьыгъэр зы-щызэхэсшIэн чIыпIэхэм сэри сари-хьыллагъ.

Хьульфыгъэ ныбжьыкIэхэу дзэм кьыкIыжыгъэхэри, ащ амышгъэ горэхэри хашыхэу рагъэжэагъ. Нэ-ужым зыныбжэ хэкIотагъэхэми кьанэсыгъэх. Сэ сяти заом ашагъ. Сшынахьыжыи, сэри еджэныр чIэ-тыдзыжыны фаеу хьугъэ. Ятфэнэ-рэ классыр кьэсыухыгъэ кьодынагъ. Зыгорэ зыфэлэкIыштыгъ хьульфыгъэу кьуаджэм дэсыгъэхэр заом зашэ-хэм, ахэр IофшIэнэу зыфэгъэзэгъа-гъэхэр бзылгъыгъэхэм, нэжэ-лужэ-хэм, кIэлэкIэхэм кьалгъэнагъэх. КIэлэу кьэплон хьумэ, аныбжэ емы-лытыгъэу, сэц фэдэ кIэлакIэхэр «Iы» зышыхьуштыгъэ лъэхьаныр кьэсыгъ. Чэтти мафи ялагъэп кьуа-джэм кьыдэнагъэхэм, зыуапIэм Iут-хэм ящыкIэгъэ гьомылапхэр икьоу аIэклэгъэхьаным зэрафэлэкIэу яшъыпкьэу фэбанэштыгъэх, «ЗэкIэ-ри фронтым пай, зэкIэри текIоны-гъэм пай» ыIуи партиер кызырэ-джагъэм фэшъыпкьагъэх.

Ау, е-о-ой, кьэбар гушIуагъошэп кьоджэдэхэм кьалгыIэсышты-гъэхэр. Зынахэ кIочIэшхо шымы-Iэу, кьытекIон кьэмыхьуштыгъэ зы-фалоштыгъэ Дзэ Плэыжьыр пый кIочIэшхоу, пый мэхьаджэу хэгъэ-гум кьыфыкьокIыгъэм, илээс пчъа-гъэм заом зыфэгъэхьазырыгъэм фырикьуштыгъэп. Радио зилэ кьуа-джэм дэсыжыгъэп, ахэм япчъа-гъэ мыбагъэми, заор кызыежэу хабзэм илгыкIохэм ахэр унагъохэм алахыгъэх. Ау гъэзетхэм кызыра-тхырэмкIэ, апэ кьифэрэ кьалэхэр зэхакъутэхэзэ, кьуаджэхэр хьуафэ ашIыхэзэ, ахэм цIыфэу адэхэм тхьамыкIэгъуабэ кьафахьыгъэ, нэ-мыц техакIохэр кьылгъэкIуатэхэу, ау, шьыпкьэ, тидзэкIолIхэр апсэ емыблэжэхэу пым пэуцужьы-хэу, лыхьужыныгъэ зэрэхьэу ары.

(Джыри кыкIэлыкIоштыгъ).



# Шыклэпщынэр агъэжъынчызэ...

ИскусствэхэмкIэ Адыгэ республикэ кIэлэцIыкIу еджапIэм кыщызэуахыгъэ отделением лъэпкь фольклорым, шыклэпщынэм ишъэфхэм, ижырэ адыгэ ордэхэр кызээралоштхэ шыклэм, Iорыуатэхэм ащыфагъэсэщтых. Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ егъэджэным изэхэщэн кIэщакIо фэхъугъ.



Зэхэхъу АР-м искусствэхэмкIэ икIэлэцIыкIу еджапIэ шыкIуагъэм егъэджэныр зэрэлъыкIуатэрэм шытегушылагъэх. АР-м культурэмкIэ и Министерствэ иотдел ипашэу Шэуджэн Бэлэ кызыриуагъэу, искусствэхэмкIэ республикэ кIэлэцIыкIу еджапIэм игъэцкIэжыны охътэ кIэ-кIым кыкIоцI зэшIохыгъэнымкIэ Адыгэ Республикэм и Президентэу ТхыакIушынэ Аслъанрэ Премьер-министрэу КъумпIыл Муратрэ яшIогъэшхо кыагъэкуагъ. Сомэ миллиони 3-рэ мин 700-рэ еджапIэм кыфатIупщи, зэтырагъэпсыхъажыгъ, кIэлэеджакIомэ ящыкIэгъэ техникэр афашъфыгъ.

Музыкальнэ Iэмэ-псымэхэр зэгъуIугъэнхэм, егъэджэныр зэхэщэгъэным афэщI отделением шъхъаф кызылхыгъэным пачэ АР-м культурэмкIэ иминистрэу ЧэмшIо Гъазый Iофыгъуабэм кIэщакIо афэхъугъ.

АР-м искусствэхэмкIэ икIэлэцIыкIу еджапIэ идиректорэу ШхончбэшIэ Мурат отделением кызырээуахыгъэм общественнэ мэхъанэ иIу ылытагъ. ШыклэпщынэмкIэ лъэпкь мэкъамэхэр кырагъэлоштых, фольклорым кыххыгъэ къэбархэр зэрагъэшIэщтых, ижырэ ордэхэр зэхытагъэхыщтых. Зы купым хэт кIэлэцIыкIуэм ар къадэхуным фэшI кIэлэегъэджэ дэгъухэр министерствэм кыххыгъэх. КIэлэцIыкIухэр шыкIэпщынэм, жылым фэзыгъэсэщтхэм ащыщ искусствэм шызэлашIэрэ ГъукIэ Замудини.

— Непэ Iоф зыдэтшIэрэ еджакIомэ мэээ зау-кIэ шыкIэпщынэм «кырагъэпшыкIуIуIыкIызэ» мэкъамэхэр кырагъэлоштых. Сэнаушыгъэ зыхэлъ кIэлэцIыкIухэр еджапIэм аштагъэх,— кыуагъ ГъукIэ Замудини.

ШыкIэпщынэу 3. ГъукIэм ышIыгъэхэр музыкэм ыбзэкIэ «кыагъэгущыIэнхэу» кIэлэцIыкIухэр зэрэфэжыагъэхэм тыщигъэгъэзагъэ отделением пашэ фашIыгъэ Пашытэ Мадинэ. Нэбгырэ

20 апэрэ илээсым рагъэджэщтыр. Хэкум къэ-зыгъэзэжыгъэ тилъэпкьэгъумэ якIэлэцIыкIуи 7 а купым зэрэхэтым тегъэгущIо. Мадинэ игу-пшысэмэ къахигъэщыгъэм тегъэгущIо. ШыкIэ-пщынэр зышIогъэшIэгъон кIэлэцIыкIухэр на-хыбэ мэхъух.

## Рагъэзыхэрэп, яхъуапсэх

Ижырэ адыгэ музыкальнэ Iэмэ-псымэр концертхэм ащыбгъэфедэным фэшI шIэныгъэм нэмыкIэу гуетыныгъи ищыкIагъ. КIэлэцIыкIухэр рагъэзыхэзэ купым хагъэхыагъэхэп. ЯIэпIэ-сэныгъэ зэрэхагъахьорэр кIэлэеджакIомэ алъэ-гъушъ, къахъуапсэх.

Израиль кыкIыжыгъэ тилъэпкьэгъоу Нэпсэу Нихъад игуыкI мыхыжыым фэд. ШыкIэпщы-нитф къафишъэфи, еджапIэм шIухъафтын фи-шыгъ. Нэпсэу Нихъад зэхэхъэм кызыщэгущыIэм, тиорэдусэу ыкIи ордэIоу КIубэ Щэбанэ итворчествэ кыххыгъэ гушыIэ щэрыохэм шыIэныгъэм чIыплэ ин зэрэщэгъотырэр хигъэ-

унэфыкIыгъ. Улъэпкьэу дунаим утетыным пачэ бзэм, культурэм, псэм ямэхъанэ зыкIылэтыгъэу ащ ылытагъ.

КIэлэеджакIохэу Ахъмэт Сусаннэ, ГуашIэ Амал, Гъубжэкъо Марыет, Къайхъан Нэрыс, Омар Тамилэ, ХъасаныкIо Андзаур, ХъакIэмыз Аминэт, ХыдзэлI Мерви, ХъасаныкIо Бэлэ, ТIэ-шъу Ананир, Лышэ Данэ, Шъэожэ Яли, нэ-мыкIхэми шыкIэпщынэмкIэ кырагъэлорэ мэкъамэхэм тядэлугъ.

Джырэ уахътэ шыкIэпщынэу агъэфедэрэ пэпчэ бзэпситIу иIэр. ШхончбэшIэ Муратэ «Налмэсым» хэтэу бзэпсищкIэ ордэшыбохэр кызырэригъалоштыгъэм тыщигъэгъэзагъ. ЯIэ-пIэсэныгъэ зэрэхагъахьорэм дакIоу, шыкIэ-пщынэхэр афызэблахыщтых. Лъэпкь искусствэм ищыкIэгъэ кадрэхэр агъэхъазырынхэм пачэ апэрэ лъэбэкъур АР-м культурэмкIэ и Мини-стерствэ ышIыгъ. Илээс къэс нэбгырэ 20 еджа-пIэм аштэ зыхъукIэ, узыхэдэн плъэкIыштхэр къахэкIыштых. Музыкант цIэрыIохэр зэрагъэ-сэщтхэм, тилъэпкь ансамблэхэр нахыбэ зэрэ-хыуштхэм тицыхъэ телъэу зэхэщакIомэ тафэ-гушIо, тэри тызыфэгущIоужы.

### ТИКОНЦЕРТХЭР, ФЕСТИВАЛЬХЭР

## «Ислъамыем» игъогухэр

Дунаим шыцIэрыIо ансамблэу «Ислъамыер» Ростов хэкум шыкIогъэ фестивалэу «Кавказым идунай» зыфилорэм хэ-лажыи, Адыгэ Республикэм щытхэу кыфыхыгъ.

«Ислъамыем» иконцертхэр зэпи-гъэхэрэп, шэмбэтым Адыгэкъалэ клонэу зегъэхъазыры. ТиорэдыIо-хэу ХъокIо Сусаннэ, Агъырджэнэ-къо Саньет, Къумыкъу Щамсудин, МэшбэшIэ Саидэ, МэшIлэкъо Да-ринэ, нэмыкIхэми ягъусэхэу пчы-хъээхъэхэм ахэлажэх Бжъэмыхъо Маринэ, ЛыпцIэкъо Светланэ, Хъут Заирэ.

Адыгэ Республикэм имэфэкI ма-фэхэм, Адыгэ культурэм ия V-рэ фестиваль, нэмыкIхэми «Ислъамы-

ем» иартистхэм тилъэпкь искусствэ ибаиныгъэ къащэгъэлъэгъуагъ. Ансамблэм ихудожественнэ пашэу, композиторэу Нэхэе Аслъан зери-лытэрэмкIэ, лъэпкь искусствэм удэлажэ зыхъукIэ IофшIэныр зэ-пыбгъэу хъуштэп. «Ислъамы-ер» шIэхэу нэмыкI гъогухэм ате-хъащт.

Сурэтым итхэр: «Ислъамыем» икъэшъуакIохэу Бжъэмыхъо Марин, ЛыпцIэкъо Светлан, Хъут Заир.



### БАСКЕТБОЛ. АПШЪЭРЭ КУПЫР

## С. Ивановыр Саратов кыыщашIэжыи, Iэгу фытеох

ТелефонкIэ къатыгъ. «Автодор» Саратов «Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — 60:75.

Урысыем баскетболымкIэ изэнэкъокъухэу апшъэрэ купым шыкIорэмэ ахэлэжъэрэ командэхэм язичэзыу ешIэгъухэр мы мафэхэм хэгъэгум икъалэмэ ащэкIох. Мыекъопэ «Динамо-МГТУ»-р Саратов шыIуIагъ чIыплэ командэу «Автодорым».

«Динамо-МГТУ»-м итренер шъхъаIэу, АР-м изаслуженнэ тренерэу Андрей Синельниковым кызырилопщыгъэу, спортыр зы-кIасэхэу Саратов хэкум шы-псэурэмэ тикомандэ икапитанэу Сергей Ивановыр дэгъоу ашIэ. Илээс зауIэкIэ узэкIлэIэбжэмэ, С. Ивановыр «Автодорым» ше-шIэщтыгъ. Хъурджанэм Iэгуаор бэрэ зэрэридзэрэ агъэшIагъозэ кылытыплъэщтыгъэх. Непэ Сер-гей Ивановыр Адыгэ Республи-кэм шпэсэу, тиспортемен анахь цIэрыIомэ ащыш.

«Динамо-МГТУ»-р Саратов ибаскетболистмэ атекIуагъ. Ти-

командэ ешIэгъур кызырихы-гъэм фэшI анахэу тызыфэрээр Сергей Ивановыр ары. Хъагъэм Iэгуаор зэрэридзэрэм дакIоу, игъусэхэри зылыщэщтыгъэх, зэ-хэщэн Iофыгъохэр шысэ тепхы-нэу ыгъэцакIэщтыгъэх. Саратов хэкум шыпсэхухэрэ баскетбол дахэ зэрэплыххэрэм кыхэкIэу Сергей Ивановым Iэгу кыфы-теоштыгъэх.

Тыгъуасэ Саратоврэ Мыекъуа-пэрэ якомандэхэр ятIонэрэу зэ-дешIагъэх. Чэпыогум и 23 — 24-м тибаскетболистхэр Волж-скэ спортсменхэм янэкъокъу-штых.

### ГЪЭТЭРЭЗЫЖЫН

Чэпыогум и 19-м кыдэкIыгъэ номерым ия 4-рэ нэкIубгъо ит материалэу «НыбжыкI, гъэхъэгъэшIухэри иIэх» зыфилорэм ианнотацие (ипэублэ) зэрэтхыгъэн фэягъэр: «КIэрэщэ Андзаур АКЪУ-м экономикэмкIэ ифакультет идекан, экономикэ шIэныгъэ-хэмкIэ доктор, профессор, муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыекъуапэ» зыфилорэм инароднэ депутатхэм я Совет идепутат».

НэкIубгъом итхэр зыгъэхъазырыгъэр ЕМТИЛЪ Нурбий.

Зэхэзышагъэхэр: Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КыдэзыгъэкIырэр: Адыгэ Республикэм лъэпкь IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэп-кьэгъухэм адырIа зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъу-гъэм иамалхэмкIэ и Комитет  
Адресыр: ур.Кре-стьянскэр, 236

Редактор  
шъхъаIэр

ДЭРБЭ  
ТИМУР

Редакциер  
зыдэщыIэр:  
385000,  
къ. Мыекъуапэ,  
ур. Первомайскэр,  
197.

Телефонхэр:  
приемнэр:  
52-16-79,

редактор шъхъаIэм  
иапэрэ  
гуадзэр:  
52-49-44,

редактор гуадзэр-  
пшъэдэкIыжэ зы-  
хырэ секретары:  
52-16-77.

E-mail:  
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-  
гъэр:

Урысые Федерацием  
хэутын IофхэмкIэ,  
телерадиокъэтын-  
хэмкIэ ыкIи зэлъы-  
IэсыкIэ амалхэмкIэ  
и Министерствэ  
и Темыр-Кавказ  
чIыплэ гъэлоры-  
шIаплэ, зэраушыхъа-  
тыгъэ номерыр  
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиху-  
тыхэрэм мышгъып-  
къагъэу къахафэ-  
хэрэмкIэ къэзыт-  
хыгъэхэм пшъэдэ-  
кIыжэ ахыи. Къа-  
тхэхэрэмрэ гъэзе-  
тым шылажэхэр-  
рэмрэ яепллыкIэ  
зэтемыфэн ылъэ-  
кIышт. Гъэзет-  
еджэхэм кыты-  
фагъэхырэ тхы-  
гъэхэр зэхэтфы-  
хэрэп ыкIи къэ-  
зытхыгъэхэм  
алэкIэдгъэхъа-  
жыыхэрэп.

Зыщыхаутырэр  
ОАО-у  
«Полиграф-ЮГ»,  
385000,  
къ. Мыекъуапэ,  
ур. Пионерскэр,  
268

Пчъагъэр  
4664

Индексхэр  
52161  
52162

Зак. 2915

Хэутыным  
узшыкIэтхэнэу щыт  
уахътэр  
Сыхъатыр 18.00  
ЗыщыкIэтхэгъэхэ  
уахътэр  
Сыхъатыр 18.00